

Snappet Llengua

Crèdits

Este material imprés es complementa amb el projecte Snappet per al primer cicle d'Educació Primària.

Coordinació editorial

Paloma Rodríguez

Autoría

Equip de Contingut de Snappet

Edició

Departament d'Edició de Snappet

Maquetació

Àrea de Disseny de Snappet

Imatges i il·lustracions

Banc d'Imatges de Snappet

Col·laboradors

Nuria Esteban, Cristina García, Beatriz Garriga, Marta Liñares, Lorena López, Ana Martín, Eva Mauriz, Eva Rivero, Laura Sacramento i Raquel Ugía.

© Del text i del conjunt d'esta edició: Editorial Snappet España SLU. Calle Viento, 12. 28760, Tres Cantos, Madrid

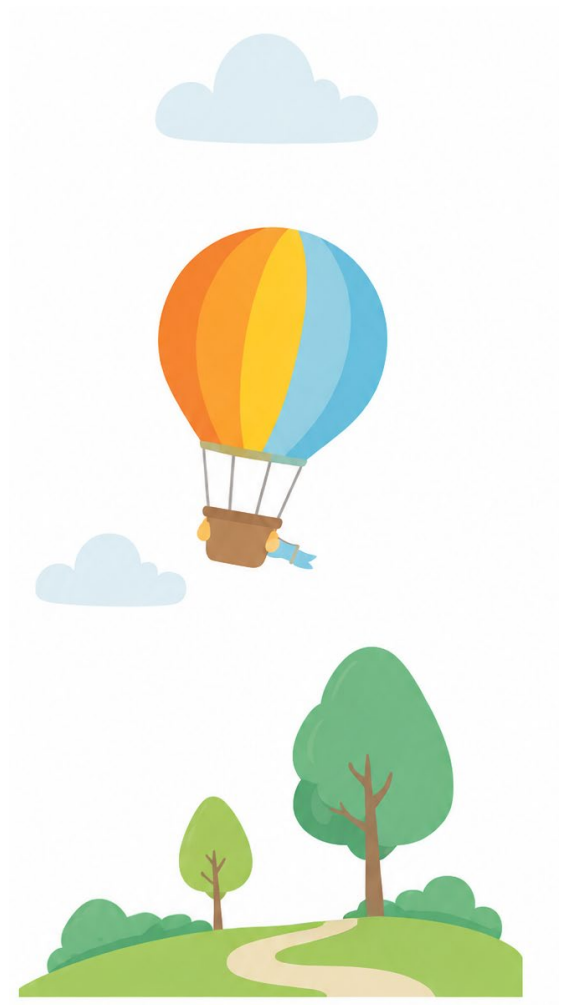
ISBN: 978-84-09-88957-0

Imprés a Espanya
Printed in Spain

© Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibit, sense l'autorització escrita dels titulars de la propietat intel·lectual, sota les sancions establides en les lleis, la reproducció total o parcial d'esta obra per qualsevol procediment.

Continguts

Unitat 1	1
Unitat 2	12
Unitat 3	23
Unitat 4	34
Unitat 5	45
Unitat 6	56
Unitat 7	67
Unitat 8	78
Unitat 9	90
Unitat 10	101
Unitat 11	113
Unitat 12	122

Unitat 1. Resum

Animals

Carronyer	Animal que s'alimenta d'altres animals morts
Omnívor	Animal que s'alimenta de tota classe d'animals i vegetals
Amenaçat	Es diu d'aquells animals amb més risc de morir
Protectora d'animals	Organització que lluita per la protecció i el benestar dels animals
Embarassada	Femella que està prenyada
Cria	Animal jove, que s'està criant
Ventrada	Conjunt de cries nascudes en el mateix part
Manada	Animals d'una mateixa espècie que van junts
Herbívor	Animal que s'alimenta només de vegetals
Carnívor	Animal que s'alimenta només de carn

Un conte

RESUM

Laura ha anat d'excursió al zoo amb el seus amics. A ella li agraden molt els animals, i de major voldria treballar en una protectora. La guia els explica que hi ha una nova parella de llops, i que d'ací a dos mesos tindran una ventrada de llobatons.

PARAULES DIFÍCILS

Protectora, espècies amenaçades, ventrada, ramat

ESTRATÈGIES

Avançarem a l'alumnat un dels temes de la lectura perquè puguem començar a organitzar les seues idees, i permetrem un breu espai per a fer una pluja d'idees entre tots i esbrinar què sabem o quines idees tenim sobre el tema.

Explicar experiències

Les **anecdotes** són històries curtes de fets reals que criden l'atenció.

Una anècdota explica:

- Què ha passat.
- A on i quan es produeixen els fets.
- Les persones que hi participen.
- El resultat.

El diccionari

Els **diccionaris** contenen les paraules d'un idioma i el seu significat.

1. Per a saber el significat d'una paraula la busquem en el diccionari en **orde alfabètic**: avió, gall, pera.

2. Hem de buscar la paraula en:
• **masculí singular** si és un substantiu o adjectiu.
• **infinitiu** (-ar, -er/-re, -ir) si és un verb.

3. Si la paraula té diversos **significats**, triem el que ens funciona.

Classificació de les paraules

La **síl·laba tònica** és aquella que es pronuncia amb més força. Segons la síl·laba tònica, les paraules són:

- **agudes**: si la síl·laba tònica és l'última o si són monosíl·labes: ca-**lor**.
- **planes**: si la síl·laba tònica és la penúltima: ca-**di**-ra.
- **esdrúixoles**: si la síl·laba tònica és l'antepenúltima: : **llà**-gri-ma.

Les unitats de la llengua

Les principals unitats que component el llenguatge són: **lletra, síl·laba, paraula i frase**.

- **Lletres**: formen les **síl·labes**: fo-ca.
- **Síl·labes**: formen les **paraules**: foca.
- **Paraules**: formen les **oracions**: La foca està jugant.
- **Oració**: conjunt de paraules amb **sentit complet**.

Les característiques de la poesia

Les **poesies**:

- Estan escrites en **vers**.
- L'autor expressa **emocions i sentiments**.

Els **temes** freqüents de la **poesia** són:

- L'amor, l'amistat, la tristesa, la mort, el pas del temps, la naturalesa.

Escriure contes curts

Un **conte** és una narració curta i fictícia, és a dir, parla d'alguna cosa que no ha passat realment.

Planifica:

1. Pensa en la història que vols explicar.
2. Inventa els personatges.
3. Decideix el lloc a on passarà la història.

Escriu

1. Utilitza el vocabulari dels contes.
2. Descriu els personatges i el lloc.
3. En orde: principi, nus i desenllaç.

Vocabulari. Animals

1. Ordena les lletres i forma paraules. Fixa't en les definicions.

c i a r → Animal jove, que s'està criant.

m a d a a n → Animals de la mateixa espècie que van junts.

b m a e a r s a a d s → Femella que està prenyada.

a d t v a n e r → Conjunt de cries nascudes en el mateix part.

s m a e a n ç a t → Animals amb risc de morir.

2. Escriu les paraules de l'exercici anterior.

1. _____

3. _____

2. _____

4. _____

5. _____

3. Escriu un breu text en què apareguen les paraules: **herbívor**, **carnívor**, **omnívor**, **carronyer** i **protectora d'animals**.

Comprensió lectora. Un conte

Abans de llegir

1. Escriu dos formes de començar un conte.

La prova del delictes

Una vegada hi havia una escola anomenada Els Tobogans. En realitat es deia Sant Tovàs, però tots la coneixien com Els Tobogans perquè estava en un tossal, i quan plovia la carretera relliscava com una pista de patinatge.

En el dia que realment ens importa, però, no plovia, feia un sol gloriós i l'aire feia olor de primavera. Per això, Laura i Marc es van sorprendre per la cara de pomes agres que tenia la senyora Lluïsa quan van entrar a l'escola.

Alguna cosa estava passant, ho van saber tan prompte com van vore arribar el director.

—Alfons Soler! —va dir—. Al despatx.

Alfons no va tornar en tot el dia. I com en qualsevol bona escola, el secret va eixir immediatament a la llum. Alfons havia sigut expulsat per robar el collaret de la professora!

—Jo no he sigut! —els va dir Alfons quan van anar cap a casa després de classe—. Vos ho jure. De veres. M'heu de creure. I el van creure. Marc, el cervellet de la classe, va dir:

—Hi ha hagut molts xicotets robatoris a l'escola enguany, i és impossible que hages estat present en tots. Tens una coartada, segur. D'aquesta manera serem capaços de descartar-te com a culpable.

Laura, una miqueta més pràctica, va agarrar el braç de Marc i se'l va emportar a passejar. Pensava millor quan caminava. Frustrada, es va recolzar contra un arbre. Marc la va seguir, però de sobte...

—Oh! —Marc va protestar—. No m'ho puc creure! Aquest animal..., aquest animal repugnant...!

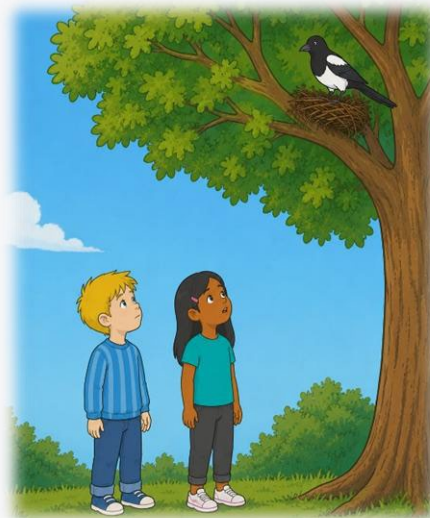
Laura va alçar la mirada i va somriure.

—Mira, Marc, saps què és això?

—Sí, una garsa, una garsa fastigosa que se m'ha cagat damunt!

— No, Marc, és la solució al nostre misteri. Mira què té en el bec!

Marc va comprovar que la garsa tenia en el bec un collaret que semblava el de la seua professora. Va ajudar a Laura a pujar a l'arbre tan prompte com la garsa va eixir del niu, i allà van trobar tot un tresor, tots els objectes brillants que havien sigut robats en l'escola últimament.

Així que Laura i Marc van resoldre el misteri, van netejar el nom d'Alfons... i la jaqueta de Marc, és clar, que tenia les proves del crim en forma de caca de garsa.

Vocabulari

gloriós: Que gaudix de glòria o la mereix.

coartada: Argument pel qual se justifica que estava absent d'un lloc en el moment de cometre's un delit.

frustrada: Que patix frustració.

Després de llegir

1. Troba aquestes oracions en el text i completa amb les paraules que falten:

- Alfons havia sigut expulsat per _____ el collaret de la professora!
- Laura va alçar la mirada i va _____.
- Marc va comprovar que la garsa tenia en el _____ un collaret que semblava el de la seua professora.
- Així que Laura i Marc van resoldre el _____ i van netejar el nom d'Alfons...

2. Respon les preguntes.

Per què tothom coneixia l'escola com "Els Tobogans"?

Per què van expulsar a Alfons de l'escola?

Com van descobrir Laura i Marc qui era el veritable culpable dels robatoris?

Creus que van fer bé en creure a Alfons des del principi? Per què?

3. Veritat o mentida? Justifica-ho. Llegeix les frases i escriu si són verdaderes o falses. Després subratlla quina part del text ho demostra.

El dia dels fets plovia molt i la carretera relliscava.

Alfons va confessar que havia robat el collaret.

Marc va ser el primer en adonar-se que la garsa tenia el collaret al bec.

Al niu de la garsa només hi havia el collaret de la professora.

Reflexiona

1. Crea un altre final per al conte. Si no haguera existit la garsa, quin altre desenllaç podria haber tingut aquest robatori?

Ortografia. La síl·laba tònica i àtona

1. Encercla la síl·laba tònica d'aquestes paraules.

raspall

esplèndid

novetat

botó

carro

llibreta

2. Encercla les síl·labes àtones d'aquestes paraules.

finestra

tonyina

pantalla

moneder

bolígraf

botifarra

3. Escriu la síl·laba tònica que falta.

mone_____

pi_____ta

cis_____lla

_____guila

4. Uneix amb fletxes com corresponga.

Càmera

Veloç

Ordinador

Pàgina

Horticultor

Cassola

Música

Laboratori

És **aguda**. Té la síl·laba tònica en l'últim lloc.

És **plana**. Té la síl·laba tònica en el penúltim lloc.

És **esdrúixola**. Té la síl·laba tònica en l'antepenúltim lloc.

5. Escriu tres paraules que tinguen la síl·laba tònica en l'últim lloc i tres més que tinguen la síl·laba tònica en el primer lloc.

6. Escriu dos paraules la sílaba tònica de les quals siga **ca**.

Vocabulari semàntic. El diccionari

1. Encercla les paraules que pots trobar en un diccionari.

jersei

volar

enemic

botelles

neu

desordenades

bona

peixet

millor

riuré

tanques

aquells

2. Marca amb una creu el grup de paraules que està ordenat alfabèticament.

☐

pilota, paleta, poesia, pinya, pirata.

☐

pirata, pilota, pinya, paleta, poesia.

☐

paleta, pilota, pinya, pirata, poesia.

☐

paleta, pilota, pirata, pinya, poesia.

3. Ordena alfabèticament les següents paraules: **cullera**, **camiseta**, **cérvol**, **cometa**, **coral** i **ceba**.

4. Busca en el diccionari la paraula **sol**. Copia la definició a què fa referència el dibuix.

Sol:

Producció escrita. Escriure contes

Pas a pas.

1. Pensa en la història que vols contar.
2. Inventa els personatges i què els passarà.
3. Decideix el lloc.
4. Pensa l'orde.
5. Escriu expressions típiques d'inici i de final.

Verifica.

1. Has decidit els personatges i el lloc?
2. Has escrit el conte de manera ordenada?
3. Has escrit expressions típiques d'inici i de final? Has
4. revisat l'ortografia?

Comentaris.

Quin títol posaries al teu conte? Per què?

Fes un dibuix que acompanye el teu conte.

Unitat 2. Resum

Treballs i professions

Professió	Grup de persones que fan el mateix treball
Company	Persona que treballa en el mateix lloc
Funció	Faena que correspon fer a un treballador
Vaga	Interrupció de l'activitat per part dels treballadors en senyal de protesta
Sou	Diners que es cobra per fer un treball
Sindicat	Associació de treballadors que defenen els seus interessos
Obligació	Allò que algú està obligat a fer
Desocupat	Algú que no té treball
Jornada laboral	Temps durant el qual algú està en el treball
Treballador	Persona que té un treball

Un informe

RESUM

En l'escola Carles Salvador volen estudiar la possibilitat de fer un hort en el pati. Per això han demanat a l'empresa HORTS SOSTENIBLES que elabore un informe. En aquest informe han fet constar les característiques dels espais i els requisits que cal complir per a la instal·lació de l'hort.

PARAULES DIFÍCILS

Elaboració, ventilat, condició, inconvenient, fomentar, desperfecte

ESTRATÈGIES

•Avançarem a l'alumnat un dels temes de la lectura perquè puguem començar a organitzar les seues idees i permetrem un breu espai per a fer una pluja d'idees entre tots i esbrinar què sabem o quines idees tenim sobre el tema.

Opinar i suggerir

Per a expressar gustos i preferències utilitzem diferents expressions i verbs.

M'agrada...	No m'agrada...
Preferisc...	És millor...
Em complau...	M'encanta...

seguides per un verb o un substantiu.

Podem respondre dient:

A mi també...	Jo tampoc...
A mi no...	A mi sí...

I sobretot hem de respectar els gustos dels altres.

Accentuar paraules agudes

Les **paraules agudes** s'accentuen

- quan acaben en **vocal**:
ca-**fé**.
- quan acaben en **-en, -in**:
Ber-**lín**.
- quan acaben en **-as, -es, -is, -os, -us**:
an-**glés**.

Les característiques del teatre

Una **obra de teatre** és una història que s'escriu per a ser interpretada per actors en un escenari.

- L'**escenari** és el lloc a on es representa la història. Sol tindre:

-un teló
-un decorat

En l'obra, l'autor explica com s'ha de decorar i il·luminar l'escenari.

- El **public** es col·loca davant de l'escenari, en les butaques, per a vore la representació.

Les abreviatures

Una **abreviatura** és una forma acurtada d'escriure una paraula.

Les abreviatures han de ser una forma estàndard, coneguda per la majoria.

- Sempre acaben en punt (.) o barra (/).

carrer → c. o c/

- Porten accent si apareix la vocal que el porta en la paraula completa.

pàgina → pàg.

Les classes d'oracions

Les oracions poden ser de diferents tipus segons la intenció del parlant.

- **Enunciatives**: per a transmetre informació. Poden ser afirmatives: **El cotxe és blau**; i negatives: **Anna no vindrà**.
- **Interrogatives**: per a demanar informació. **Tens temps?** Porten un signe d'interrogació al final.
- **Exclamatives**: per a expressar emocions. **Vam guanyar!** Porten un signe d'exclamació al final.

Escriure textos sobre el futur

1. **Pensa** en allò que creus que passarà en el futur.
2. Comença amb una expressió com:
 - *D'ací a deu anys...*
 - *Quan siga major...*
 - *En el futur...*
3. Digues **quan** i **a on** passaran els fets.
4. Utilitza **verbs en futur**.
5. **Argumenta** per què les coses passaran així.

Vocabulari. Treball i professions

1. Col·loca les paraules en el lloc corresponent.

treballador -sou -funció -obligació -company -professió

Persona que treballa en el mateix lloc.

Persones que fan el mateix treball.

Diners rebuts per fer un treball.

Alguna cosa que algú està obligat a fer.

Tasca que ha de fer un treballador.

Persona que té un treball.

2. Escriu una oració amb cada una d'aquestes paraules: **vaga**, **sindicat**, **desocupat** i **jornada laboral**.

Comprensió lectora. Un informe

Abans de llegir

1. Quin tipus de llenguatge creus que s'usa en un informe?

☐

Telegràfic

☐

Formal

☐

Sempre en anglés

☐

Informal

Un hort en el pati

Objectiu: Analitzem la possibilitat de construir un hort en el pati de l'escola que servirà de zona d'estudi pràctic i de zona recreativa per a l'alumnat del centre.

Introducció: A petició dels professors de ciències de l'escola, es demana a l'empresa HORTS SOSTENIBLES l'elaboració d'un informe per a estudiar la possibilitat de crear un xicotet hort en el pati, que servisca com a espai de treball per a professors i alumnes de diferents cursos.

Fets: Per a desenvolupar un hort urbà, un espai ha de tindre:

Un espai a l'aire lliure i ben ventilat.

Un mínim d'hores de llum solar.

Una profunditat suficient perquè les plantes es desenvolupen correctament.

En el pati de l'Escola Carles Salvador, només hi ha una zona que complisca aquestes tres condicions: la que es troba just davant de la porta d'accés i eixida a les aules. Allà trobem una àmplia zona de terreny, que rep la llum solar durant tot el matí. L'únic inconvenient és que està molt prop d'una de les porteries de futbol instal·lades en el pati.

Independentment que hi haja dificultats per a la seua construcció, segons experiències vistes en altres escoles, la construcció d'un hort escolar proporciona una sèrie d'avantatges clars tant per al professorat com per als alumnes, com són:

Potenciar el treball en equip.

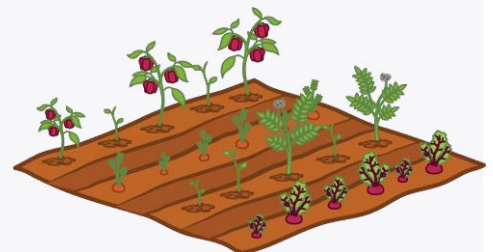
Estimular els sentits.

Mostrar el valor de l'esforç.

Fomentar la cura del medi ambient.

Promoure una alimentació sana i equilibrada.

Conclusió: Si es pot trobar una manera de protegir la zona dels possibles desperfectes que puguin causar els jocs dels alumnes durant les hores de pati, recomanem clarament la construcció de l'hort en l'escola.

Firmat: Horts Sostenibles

Vocabulari

elaboració: Acció i efecte d'elaborar.

ben ventilat: Que ha sigut o està exposat a l'efecte de l'aire en moviment.

condicions: Circumstància o situació necessària i indispensable per a que una cosa tinga lloc o existisca.

inconvenient: Obstàcul, impediment o problema que suposa o implica una cosa.

fomentar: Ajudar a créixer una cosa a prosperar.

desperfectes: Falta d'integritat o imperfeccions d'una cosa a causa d'una mala fabricació, a un accident, etc.

Després de llegir

1. Si et fixes en el text, l'informe es dividix en quatre parts. Quines son?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

2. Torna a llegir el text i respon a les preguntes:

- Quines condicions ha de tindre un hort urbà perquè es puga dur a terme?

- Per què la porteria és un obstacle per a la construcció?

Reflexiona

1. Realitzeu una reflexió en grups o parelles sobre les possibles mesures que es poden prendre perquè la construcció de l'hort es puga dur a terme.

Ortografia. Accentuació de les paraules agudes

1. Escriu les paraules agudes corresponents a aquests dibuixos. Recorda posar l'accent quan calga.

1.

2.

3.

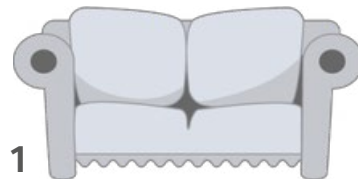
4.

5.

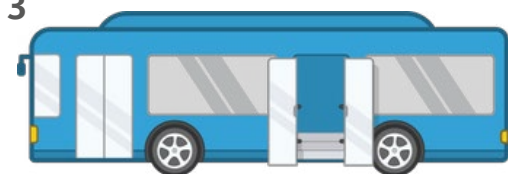
6.

7.

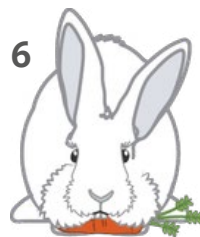
8.

3

6

4

8

7

5

2. Classifica les paraules de l'exercici anterior i afig una a cada grup.

AGUDA AMB ACCENT
ACABADA EN VOCAL,
-AS, -ES,-IS,-OS-USO -EN,-IN

AGUDA SENSE ACCENT

3. Escriu tres paraules agudes amb accent.

4. Escriu un text breu on apareguen les paraules del exercici anterior.

Vocabuari semantic. La comunicació

1. Escriu si la comunicació de cada dibuix és **verbal** o **no verbal**.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

1

2

3

4

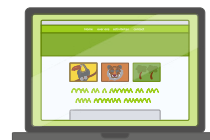
5

6

8

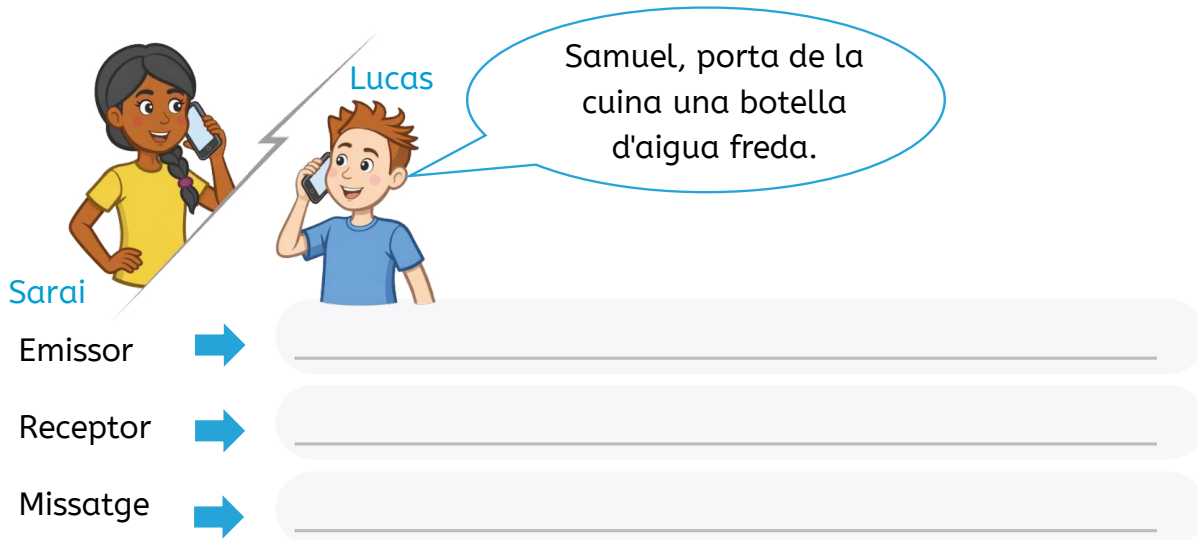
7

2. Escriu dos exemples de comunicació **verbal** i dos de comunicació **no verbal**.

Comunicació verbal

Comunicació no verbal

3. Identifica l'emissor, el receptor i el missatge en cada cas.

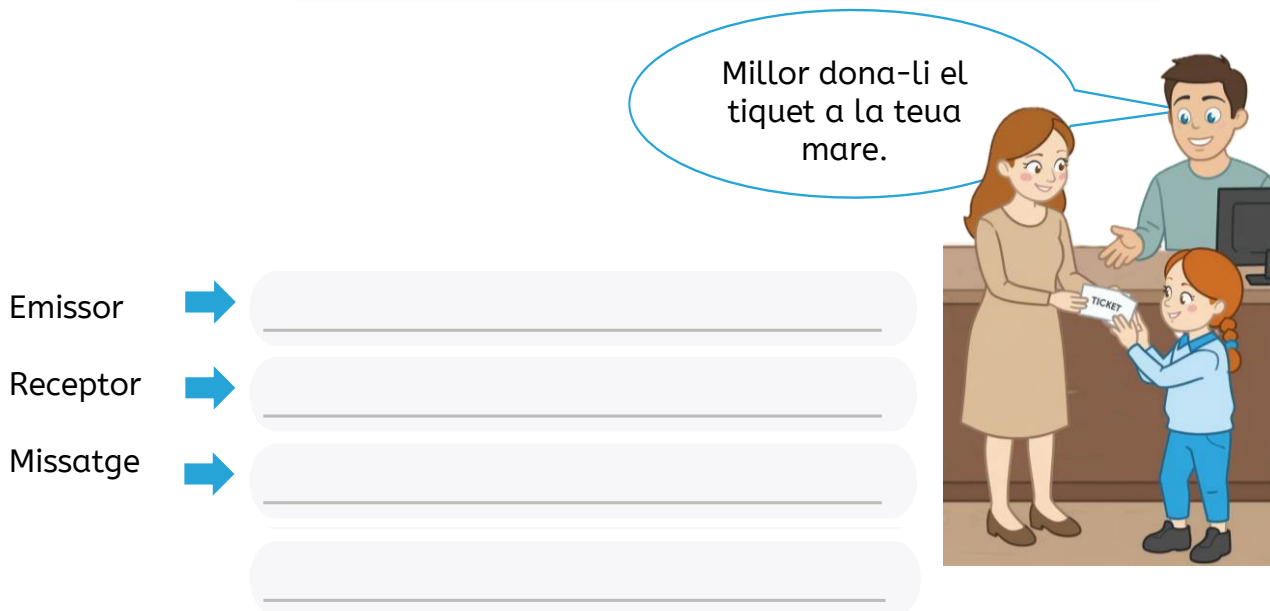

Sarai

Emissor → _____

Receptor → _____

Missatge → _____

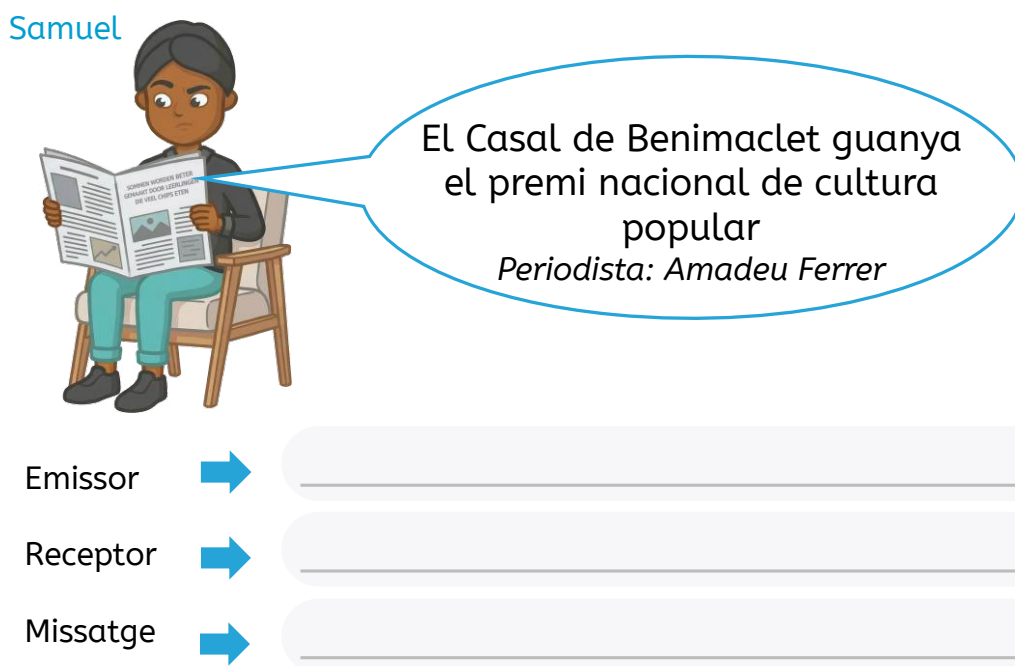

Emissor → _____

Receptor → _____

Missatge → _____

Samuel

Emissor → _____

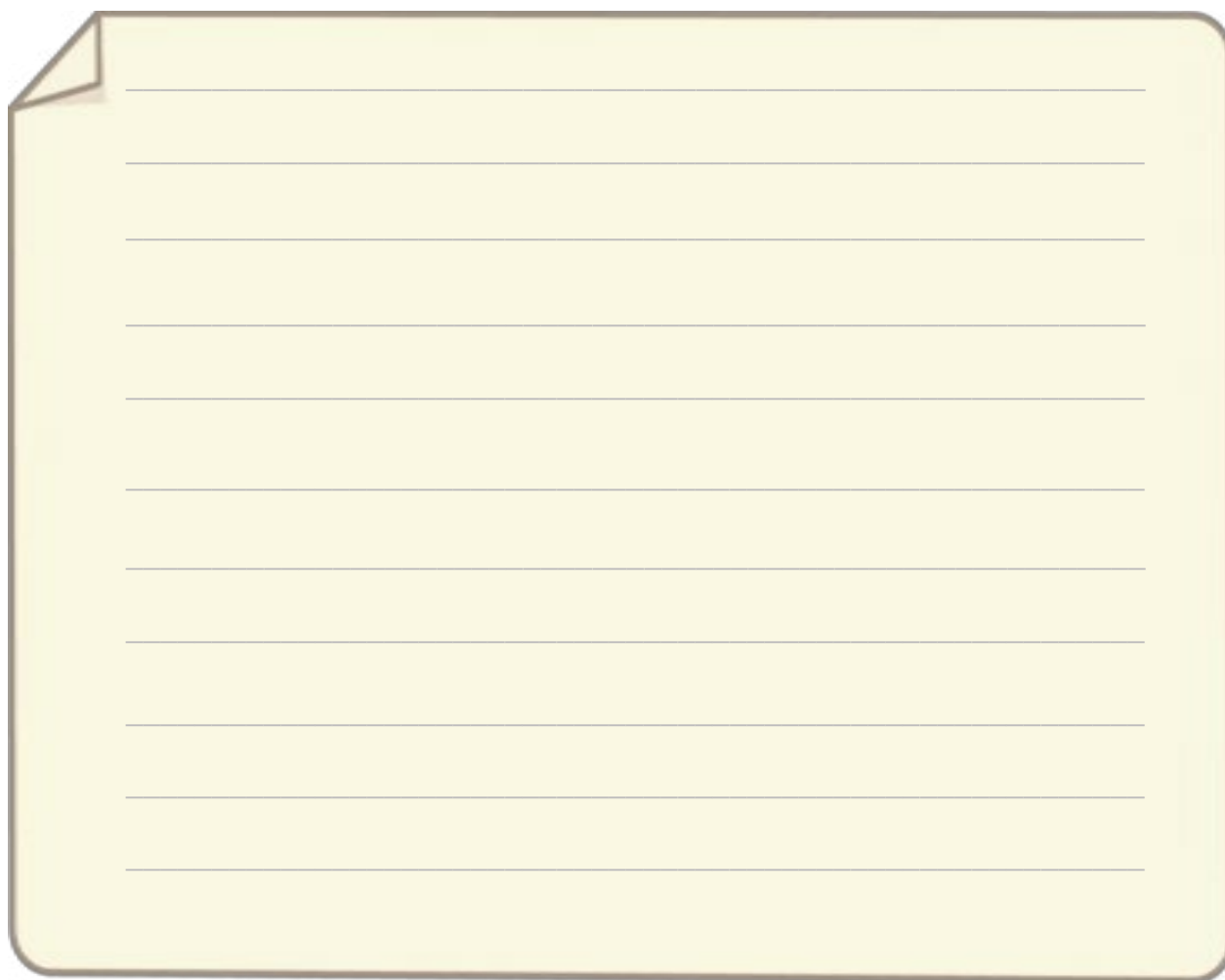
Receptor → _____

Missatge → _____

Producció escrita. Escriure un text sobre el futur

Pas a pas.

1. Pensa en allò que creus que passarà en el futur.
2. Inicia amb una expressió de futur.
3. Digues quan i a on passaran els fets.
4. Usa verbs en futur.

A large, yellow, lined notepad with a folded top-left corner, intended for writing a text about the future. The notepad has horizontal lines and a brown border.

Verifica.

1. Has pensat un fet que passarà en el futur?
2. Has començat amb una expressió de futur?
3. Has indicat quan i a on passaran els fets?
4. Has usat verbs en futur?
5. Has argumentat perquè passaran així les coses?

Comentaris.

Què és el més difícil d'escriure un text sobre el futur?

Escriu dos coses que no vols que succeïsquen en el futur.

Explica com creus que et sentiràs si el que has descrit passa.

Unitat 3. Resum

Paraules difícils

I així successivament	De forma successiva, una cosa després d'una altra
Amb prou faenes	Quasi no, escassament
Remarcar	Destacar, ressaltar, fer notar
Literalment	En el sentit exacte de les paraules
En resum	Resumint
Inseparable	Que no es pot separar
Per tant	Per tal causa, en atenció a això
Aleatòriament	Depenent de la casualitat o de l'atzar

Instruccions d'un joc

RESUM

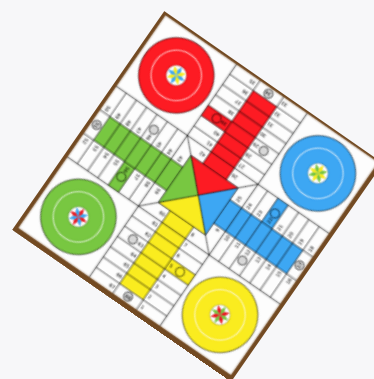
Aprenem a jugar al parxís.

PARAULES DIFÍCILS

Obindre, consecutiva, capturar

ESTRATÈGIES

- Respectar les normes i regles del joc.
- Entendre el sistema de torns i complir-lo.
- Identificar els diferents tipus de jugades i recomptes de caselles.
- Jugar amb les fitxes de la millor manera per a tractar de guanyar.

Les sigles i els acrònims

Les **sigles** són paraules formades per les inicials d'una expressió o grup de paraules.

CEIP: Centre d'**E**ducació **I**nfantil i **P**rimaria

- Es formen amb les inicials d'una expressió o d'un grup de paraules.

AVL: **A**cadèmia **V**alenciana de la **L**lengua

- Normalment s'escriuen en majúscules i sense punts.

COI: **C**omitè **O**límpic **I**nternacional

Accentuar paraules planes

1. Identifiquem la paraula plana. És la que té la síl·laba tònica en penúltima posició.

L'**examen** d'ahir
Semblava molt **difícil**.

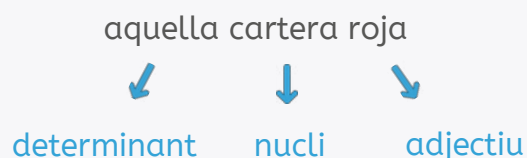
2. Afegim accent en la síl·laba tònica si la paraula no acaba en vocal, -as, -es, -is, -os, -us, -en, -in.

examen – **semblava** – **difícil**

El grup nominal

El grup nominal **sempre té un substantiu i mai un verb**. Sol contindre:

- **substantiu:** és el nucli o centre del grup nominal.
- **determinants:** van davant del substantiu.
- **adjectius:** normalment van darrere del substantiu.

Els gèneres literaris

Un **gènere literari** és cada una de les classes en què es divideixen els textos literaris:

La **lírica** (o poesia)

- Està escrit en vers.
- Tracta les emocions o sentiments de l'autor.

La **narrativa**

- Està escrit en prosa.
- Tracta una història real o fantàstica.

El **drama** (o teatre)

- Està escrit amb diàlegs.
- Tracta un conflicte o una situació.

Text descriptiu

Descriure és explicar, de manera detallada i ordenada, com estan les persones, els llocs o els objectes.

Per a descriure alguna cosa o algú:

- Explica si descriuràs un lloc, una persona o un objecte.
- Descriu com és utilitzar adjectius perquè qui llija s'ho puga imaginar millor.
- Si és una persona, expliqueu què porta, quin caràcter té i els seus gustos i aficions.
- Pots afegir la teua opinió o com et fa sentir.

Vocabulari. Paraules difícils

1. Descobreix les paraules ocultes.

1. e m r r → Prestar més atenció a alguna cosa.
2. a p s → Quasi no, escassament.
3. n s p r a l → Dos o més coses que sempre estan juntes.
4. p t n → Per tal causa, en atenció a.

2. Uneix cada paraula amb la seua definició.

I així successivament	Formar part d'alguna cosa.
Pertanyen a	En el sentit exacte de les paraules.
Literalment	Que sempre succeïx, seguint a una altra cosa.
Per ara	Ara, en el temps actual.

3. Completa el text amb les paraules del requadre.

en resum –aleatòriament –a penes

Ahir vaig anar a la festa d'aniversari d'Eva. Quan vam arribar _____ hi havia gent, però ràpidament van arribar tots els convidats.

Eva havia organitzat molts jocs, va anar triant-nos _____ fins que hi vam participar tots.

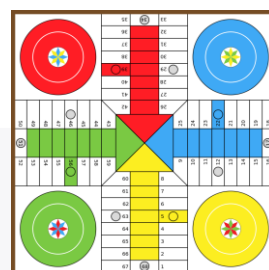
_____, va ser una vesprada realment divertida.

Comprensió lectora. Instruccions d'un joc

Abans de llegir

1. Escriu tres jocs de taula que t'agraden.

El joc del parxís

El parxís és un joc de taula per a 2 o per a 4 jugadors. L'objectiu del joc consisteix a ser el primer jugador a moure totes les seues fitxes des de l'inici, sa casa, fins al final del tauler.

Cada jugador té 4 fitxes d'un mateix color (grogues, roges, verdes i blaves). Tots utilitzen un dau de sis cares. El jugador que tira el dau i trau el número més alt comença.

Els jugadors podran traure una fitxa de casa només quan **obtinguen** un 5. Aquesta acció és obligatòria mentres al jugador li queden fitxes en sa casa, excepte si la casella d'eixida està ocupada per dos fitxes seues.

Cada torn, el jugador tira el dau i mou una de les seues fitxes el nombre de caselles indicat pel dau.

Si el jugador trau un 6 podrà repetir torn.

Si té totes les fitxes fora de casa, el 6 en valdrà 7.

Si trau un 6 tres vegades **consecutives**, l'última fitxa que haja mogut haurà de tornar a casa.

Per a **capturar** la fitxa d'un contrari n'hi ha prou amb caure en la mateixa casella sempre que aquesta no siga un lloc segur. La fitxa "menjada" retornarà a casa i el jugador que se l'ha menjat haurà d'avançar una de les seues fitxes 20 caselles, sempre que li siga possible.

Una vegada que una fitxa fa una volta sencera al tauler, pot entrar en la casella de meta. El primer jugador a moure totes les seues fitxes a la casella de meta guanya el joc.

Vocabulari

obtinguen: La 3ª persona del plural del present de subjuntiu de obtindre.

consecutives: Se diu de lo que segueix immediatament.

capturar: Apoderar-se de persona, animal o cosa que es resistix.

Després de llegir

1. Indica si aquestes afirmacions son verdaderes (V) o falses (F).

☐

1. El parxís és un joc de taula per a 8 jugadors.

☐

2. Cada jugador té 4 fitxes d'un mateix color

☐

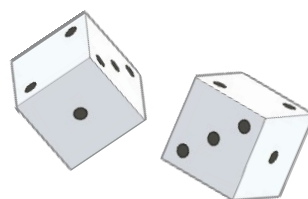
3. Els jugadors podran traure una fitxa de casa només quan obtinguen un 5

☐

4. Tots utilitzen un dau de sis cares.

☐

5. El primer jugador a moure només una fitxa a la casella de meta guanya el joc.

2. Respon a les preguntes unint les dues columnes:

• Quin és el màxim de jugadors?	• Una
• Quantes cares té el dau?	• Quatre
• Quin número han de obtindre per traure fitxa?	• Cinc
• Quantes voltes ha de donar per entrar en meta?	• Sis

Reflexiona

1. Pensa en un joc de taula que t'agrada y explica-ho a la resta sense dir el nom perquè ho endevinen.

Ortografia. Accentuació de les paraules planes

1. Escriu les paraules planes que corresponen a aquests dibuixos. Recorda posar l'accent quan calga.

1. _____

2. _____

3. _____

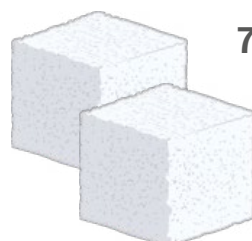
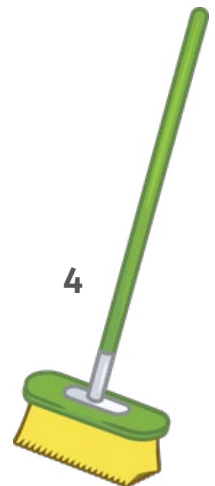
4. _____

5. _____

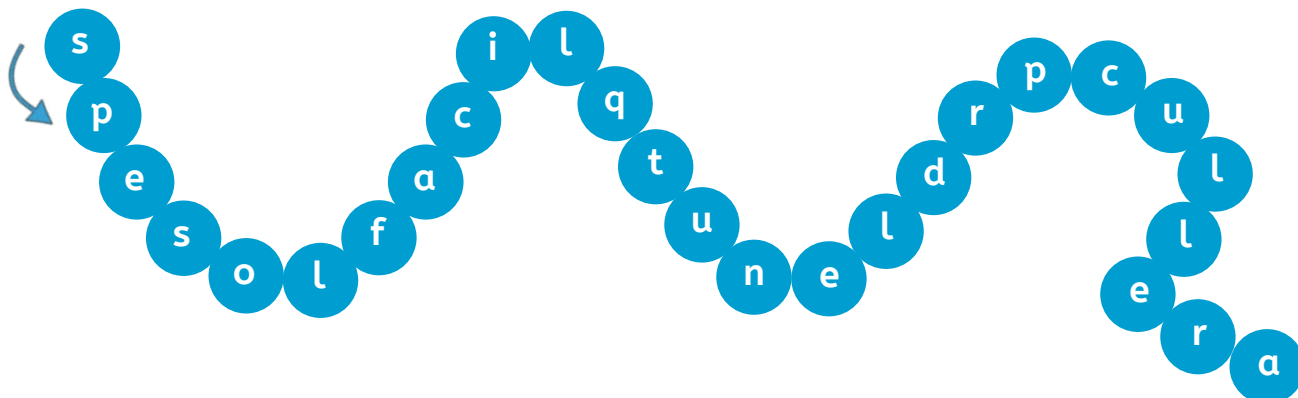
6. _____

7. _____

8. _____

2. Segueix la fletxa i troba les paraules **planes** en el cuc.

Ara escriu les paraules i posa **accent** si cal.

3. Descobreix les paraules definides i inventa una oració amb cada una.

Insecte de color groc i negre que fabrica mel i cera. _____

Construcció que conté una gran quantitat d'aigua i que s'utilitza per al bany, la natació. _____

Vocabulari semàntic. Els prefixos

1. Completa les paraules utilitzant els prefixos: **des-**, **in-**, **re-**, **pre-**, **anti-**, **extra-**.

- Recordeu llegir les respostes per a comprovar que tot està bé.
- La tronada tenia una força ordinària.
- Has comprat la loció mosquits? No vullc que em piquen!
- A vegades, és millor fer-ho tot i començar de nou.
- El meu germà és molt xicotet, encara va a escolar.
- No m'agrada dormir en casa de Pep, el llit és molt còmode.
- Els lladres van ordenar tota la casa!

2. Subratlla les paraules que no tenen prefix.

destacar

preciós

anticorrupció

reafirmar

realista

predeterminar

desaccelerar

anticipar

extrafi

premi

insecte

interessant

3. Afig un prefix i escriu una oració amb cada una d'aquestes paraules.

calfar

col·locar

aconsellar

pentinat

4. Escriu en cada caixa les paraules que poden portar cada prefix.

infectar	cos	perfecta	agradable	polls	virus
	atendre	actiu	probable	honest	

des-

in-o im-

anti-

Producció escrita. El text descriptiu

Pas a pas.

1. Explica si descriuràs un lloc, una persona o un objecte.
2. Descriu com és utilitzant adjectius.
3. Si és una persona, explica què porta i el seu caràcter i aficions.
4. Pots afegir la teua opinió o com et fa sentir.

A large green rounded rectangle with a thin green border, containing ten horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across most of the width of the rectangle.

Verifica.

1. Has explicat si és un lloc, una persona o un objecte? L'has
2. descrit utilitzant adjectius?
3. Has afegit la teua opinió o com et fa sentir?
4. Has redactat la descripció de forma ordenada?
5. Has comés alguna falta d'ortografia?

Comentaris.

Creus que la teua descripció és fàcil d'entendre? Per què?

Fes un dibuix que il·lustre la teua descripció.

Unitat 4. Resum

Art i cultura

Art abstracte Que prescindeix de la imitació del que és natural

Llenç Tela preparada per a pintar damunt

Marc Peça que envolta i protegeix un quadro

Escultor Persona que es dedica a l'escultura

Esculpir Treballar a mà una obra, especialment en pedra, fusta o metall

A mà Alguna cosa que fas tu mateix, sense màquines

Perspectiva Sistema de representació de la imatge tridimensional

Colors primaris Colors bàsics que pots mesclar amb tots els altres colors

Mural Pintura sobre un mur

Estampat Imprimir una forma o dibuix sobre una superfície

Un text informatiu

RESUM

Aquest text informatiu tracta sobre l'art rupestre. Ens explica en quina època de la història l'hem de situar, com es van elaborar i què representaven. A més, ajuda a saber a on es troben les pintures rupestres i per quina raó són tan importants.

PARAULES DIFÍCILS

rupestre, quotidiana, pigments, antecedents, cerimònies

ESTRATÈGIES

- Llegir el text de manera individual, i després treballar cada pàgina i establir connexions entre la informació que s'exposa i els coneixements que ja tenien.

Gentilicis

1. Afegim un d'aquests sufixos al nom del lloc d'on prové algú o alguna cosa.

-à-ana -enc-a -er-a
-ès-esa -í-ina

- Perquè sone millor, a vegades la paraula perd o canvia una lletra.
- Hi ha gentilicis totalment irregulars.

2. El fem concordar en gènere i nombre amb les paraules que l'acompanyen.

3. L'escrivim en minúscules (llevat que les normes ortogràfiques ens obliguen a fer-ho en majúscules).

Donar informació

1. Explica de quin lloc parles o a on transcorre la situació.

2. Descriu els elements que hi ha.

3. Utilitza adjectius perquè la persona que t'escolta pugui imaginar-ho millor.

4. Pots afegir la teua opinió o com et fa sentir.

5. Pots utilitzar gestos i assenyalar coses per a ajudar-te a descriure l'escena.

Paraules esdrúixoles

Les paraules **esdrúixoles** són aquelles que tenen la síl·laba tònica en antepenúltima posició.

Mònica va ser la més ràpida
en la carrera d'ahir.

Sempre porten accent.

Mònica

ràpida

Adjectius qualificatius

Els **adjectius qualificatius** poden ser:

Explicatius

- Fan referència a una **característica pròpia del substantiu** a què acompanyen.
- Solen anar **davant del substantiu**. la **blanca** neu

Especificatius

- Fan referència a una **característica que diferencia el substantiu**.
- Solen anar **després del substantiu**. els cotxes **nous**.

La temàtica de les novel·les

Novel·la d'aventures: Explica una història en la qual els personatges van a llocs desconeguts a buscar o experimentar alguna cosa nova.

Novel·la romàntica: Relata una història d'amor, generalment amb un final feliç.

Novel·la de por: El tema i l'acció provoca en el lector por o tensió.

Novel·la d'humor: Explica una història divertida, sovint amb final feliç.

Novel·la de ciència-ficció: La història transcorre en un lloc i temps imaginaris amb la ciència molt avançada.

Escriure una ressenya

1. Tria una obra que hages vist o llegit recentment.

2. Busca aquestes dades i escriu-les al principi de la teua ressenya: títol, autor, productor o editorial, duració, etc.

3. Escriu un resum de l'obra i els seus personatges.

4. Dona la teua opinió sobre l'obra.

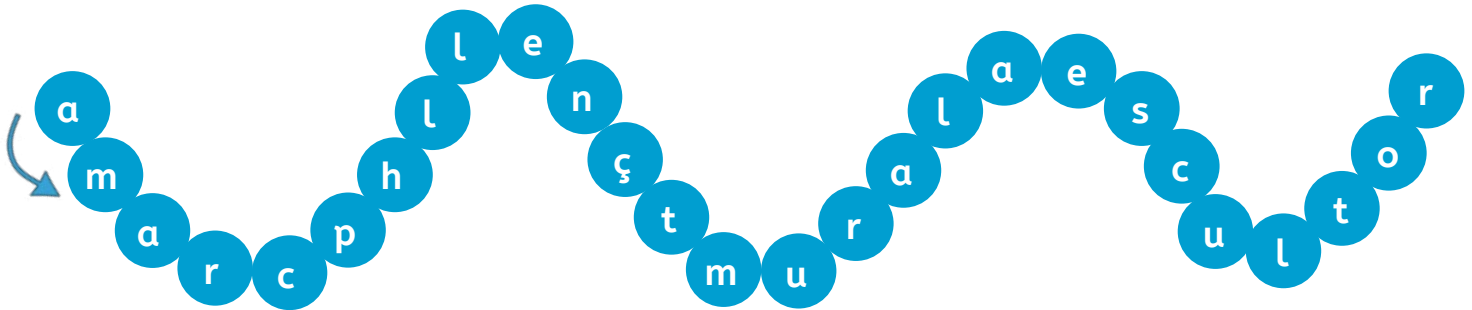
5. Redacta una conclusió en què incloques si la recomanes i a qui.

Vocabulari. Art i cultura

1. Segueix la fletxa i envolta les paraules amagades en el cuc.

2. Escriu les paraules que has trobat en l'exercici 1 en el lloc corresponent.

Tela preparada per a pintar sobre ella.

Persona que es dedica a l'escultura.

Peça que envolta i protegeix un quadre.

Pintura sobre un mur.

3. Escriu tres oracions amb aquestes paraules: **estampat**, **esculpir** i **perspectiva**.

Comprensió lectora. Un text informatiu

Abans de llegir

1. Encercla les paraules relacionades amb la prehistòria.

mamut

Edat de Pedra

indústria

menhir

carruatge

coves

L'art rupestre

L'art rupestre és una manifestació artística que es practicava fa milers d'anys per persones que vivien en coves. Aquests artistes primitius van deixar dibuixos i pintures en les parets de les coves, sovint representant animals, persones i escenes de la vida quotidiana.

Com es van fer les pintures rupestres?

Els artistes empraven diferents materials per a fer les seues obres, com ara pigments d'argila, carbó i terra. Per a aplicar aquests pigments, usaven els seus propis dits, pals o uns antecedents dels pinzells fets de materials naturals.

Què representaven les pintures rupestres?

Les pintures rupestres representaven diferents escenes de la vida quotidiana, com la caça d'animals per a alimentar-se, cerimònies religioses o rituals, moments familiars... Aquestes pintures eren molt importants per als artistes, ja que els permetien comunicar-se i expressar-se d'una manera visual.

A on es poden trobar pintures rupestres?

Pràcticament, en tot el món, però algunes de les més famoses es troben en llocs com Lascaux a França, Altamira a Espanya i Kakadu a Austràlia. Algunes d'aquestes pintures han sobreviscut durant milers d'anys i encara es poden visitar hui en dia.

Per què és important l'art rupestre?

Perquè ens mostra com vivien i s'expressaven les persones que vivien fa milers d'anys. A través de les pintures rupestres, podem aprendre sobre la història i la cultura dels nostres avantpassats.

Vocabulari

manifestació: Acte y efecte de manifestar

escenes: Qualsevol acció de la vida real, considerada com a producte de l'observació d'algú.

avantpassats: Ascendent llunyà en el temps d'una persona, família o grup de persones.

Després de llegir

1. Torna a llegir el text i senala les oracions que NO siguen costums de l'art rupestre.

- ☐ 1. L'art rupestre es practica hui en dia.
- ☐ 2. Deixaven dibuixos i pintures en les parets de les coves.
- ☐ 3. Per a aplicar aquests pigments, utilitzaven pinzells de plàstic.
- ☐ 4. Aquest art només es troba a Espanya.
- ☐ 5. L'art mostra la vida quotidiana i la cultura antiga.

2. Respon a les preguntes següents:

1. Quins tipus de materials utilitzaven per a fer les seues obres?

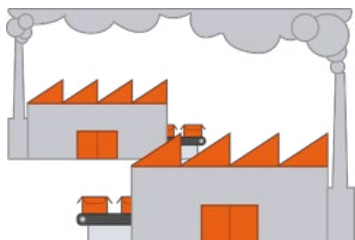
2. Posa algun exemple de alguna escena que representaven.

Reflexiona

1. Pensa en una alguna mescla de pintura amb elements naturals que utilitzaries per a fer art rupestre i explica el procediment per a crear-la.

Ortografia. Accentuació de les paraules esdrúixoles

1. Escriu els mots d'aquests dibuixos. Posa **accent** si cal.

f _____

c _____

m _____

a _____

m _____

h _____

2. Inventa un text breu que incloga tres paraules de l'exercici anterior.

3. Troba en la sopa de lletres les paraules esdrúixoles.

s	a	i	n	i	l	a
a	g	u	i	l	a	c
p	a	g	i	n	a	i
a	c	o	c	h	j	t
e	o	h	s	p	a	s
r	n	a	o	r	r	a
a	m	i	t	l	u	t
c	e	o	ç	e	t	n
c	e	l	l	u	l	a
r	o	c	m	r	a	f

línia
àguila
fantàstica
cèl·lula
àrea
última
pàgina

Poden estar de dalt a baix, de baix a dalt, d'esquerra a dreta o de dreta a esquerra

Vocabulari semàntic. Els sufixos

1. Busca aquestes paraules amb sufix.

a	b	j	e	c	t	t
m	e	r	j	m	b	e
a	l	f	u	a	j	m
b	l	t	v	b	n	i
l	e	l	e	l	e	b
e	s	t	n	e	g	l
r	a	a	i	t	a	e
x	i	u	l	e	t	a
o	d	i	o	s	i	o
t	e	m	i	b	u	e

bellesa
amable
xiulet
negatiu
temible
odiós
juvenil

Les paraules poden
estar en horitzontal
i en vertical.

2. Observa les imatges i els noms corresponents.

crear

beure

votar

cridar

pensar

amar

unflar

abraçar

3. Escriu paraules noves utilitzant sufixos. Exemple:

-ós, -osa, -ble, -iu, -iva, -itat, -ció, -er, -era, -ada.

Producció escrita. Escriure una ressenya

Pas a pas.

1. Tria una obra que hages vist o llegit recentment.
2. Busca informació: títol, autor, productora o editorial, duració... Escriu un
3. breu resum de l'obra i els seus personatges.
4. Dona la teua opinió sobre l'obra.
5. Escriu una conclusió indicant si la recomanaries i a qui.

INFORMACIÓ DE L'OBRA

RESUM, OPINIÓ I CONCLUSIÓ

Verifica.

1. Has afegit la informació sobre l'obra?
2. Has fet un breu resum de l'obra?
3. Has descrit els personatges o alguna escena? Has
4. donat la teua opinió?
5. Has redactat una conclusió i una recomanació?

Comentaris.

Què és el més difícil d'escriure una ressenya?

Has llegit alguna ressenya abans de vore una pel·lícula o llegir un llibre? Et va ajudar a triar?

Unitat 5. Resum

El cos humà

Ossos	Cada una de les peces que formen l'esquelet
Auscultar	Aplicar l'orella al cos en una exploració mèdica
Prospecte	Nota sobre com usar un medicament
Vitamines	Substàncies necessàries per a les funcions vitals
Medicina	Producte per al tractament de malalties
Recuperar-se	Posar-se millor
Emmalaltir	Contraure una malaltia
Columna vertebral	Conjunt d'ossos que formen l'eix de l'esquelet
Crani	Ossos del cap que protegeixen el cervell
Vèrtebres	Ossos curts i articulats que formen la columna vertebral

Un poema

RESUM

Aquest poema exposa, en to humorístic, com s'ho apanya una sargantana per a menjar-se les formigues sense haver de cansar-se.

PARAULES DIFÍCILS

Sanefa, tafaner, bergant, manxa, soca-rel.

ESTRATÈGIES

•Comentem els coneixements que tenen els alumnes sobre els rèptils, específicament sobre les sargantanes, i sobre les formigues. Això facilitarà la comprensió del poema i del toc d'humor que conté.

Paraules derivades

Les paraules derivades serveixen per a ampliar el nostre vocabulari a partir de paraules que ja existeixen.

pastís

pastisser

L'**arrel** o **lexema** és la part de la paraula que no canvia i que conté el significat principal:

Llibreria, **llibrer** / **precuinat**, **cuiner**

Els **morfemes derivatius** poden canviar i completen el significat de la paraula. N'hi ha de dos tipus:

- **prefixos** si van davant de l'arrel **inútil**
- **suffixos** si van darrere de l'arrel **joier**

La dièresi

1. Ens fixem si la **u** del grup **gue,gui**, que es pronuncia i ha de dur dièresi.

Freqüent
Pingüí

2. Observem si hi ha dos vocals que no formen diftong i no podem posar-hi accent.

Raïm

Els demostratius

1. Pensa en la posició de l'objecte respecte al parlant:

Proximitat: aquest, aquesta, aquests, aquestes.

Distància mitjana: aqueixa/eixa, aqueixos/eixos, aqueix/eixe, aqueixes/eixes

Llunyania: aquell, aquella, aquells, aquelles.

2. Comprova el gènere i el nombre del substantiu i assegura't que coincideixen.

	Singular		Plural	
	Masculi	Femeni	Masculi	Femeni
Proximitat	aquest/este	aquesta/esta	aquests/estos	aquestes/estes
Distància mitjana	aqueix/eixe	aqueixa/eixa	aqueixos/eixos	aqueixes/eixes
Llunyania	aquell	aquella	aquells	aquelles

La narració: inici, nus i desenllaç

Les **narracions** contenen els fets reals o inventats i protagonitzats per uns personatges en un lloc i en un moment.

Les **narracions** segueixen aquesta **estructura**:

- **Inici**: presenta els protagonistes i conta quan i a on passa la història.
- **Nus**: relata un fet important que succeeix i afecta els personatges.
- **Desenllaç**: narra com es resol i com acaba la història.

Descriure persones

Per a fer la descripció d'una persona tenim en compte moltes coses:

- **com és físicament**: ulls blaus, cabells rossos, nas gran, prim...
- **com va vestit**: pantalons grisos, falda blanca, gorra, ulleres de sol...
- **com és el seu caràcter**: alegre, simpàtic, tímid, extravertit...
- **què li agrada fer**: llegir, pintar, cantar...

Vocabulari. El cos humà

1. Subratlla el vocabulari del text que té a vore amb el cos humà.

Al matí, Joan es va despertar i es trobava un poc malament. Li feien mal les vèrtebres i va decidir anar al centre mèdic. Després de diverses preguntes, l'auscultaren i li van fer una radiografia en què es veia el crani i la columna vertebral. Li van dir que estava tot bé i li van donar unes vitamines per a enfortir el cos. Se'n va anar a casa molt més tranquil.

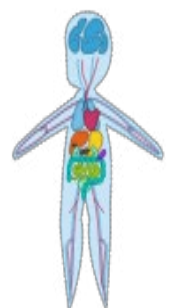
2. Respon a les preguntes.

Què li feia mal a Joan?

Què dos coses li van fer en el centre mèdic?

Què es veia en la radiografia?

Què li van donar per a millorar?

3. Completa el text amb les paraules destacades.

emmalaltir

medicina

vèrtebres

recuperar-te

prospecte

ossos

Quan vaig arribar a la consulta, em vaig espantar una miqueta al vore l'esquelet. Tenia tots i cada un dels _____ del cos. Vaig comptar totes les _____ i n'hi havia en total trenta-tres. La doctora em va dir que per a no _____, havia de prendre una _____, que venia en una caixeta blava. Mon pare li va demanar que ens llegira el _____ per a saber si tenia efectes secundaris. Ens el va llegir, i ens va explicar tot molt bé. Al final em va dir «No et preocupes, que no tardaràs gens en _____!».

4. Conta una experiència que hages viscut en el metge. Utilitza almenys tres paraules del vocabulari.

Comprensió lectora. Un poema

Abans de llegir

1. Encercla les paraules relacionades amb poemes.

vers

pollastre

rima

escala

taula

recitar

Sargantana barruda i formigues babaues

Una sargantana
en una paret
passava més gana
que no un esquelet.
Planta, doncs, al cau,
amb sanefa artística,
un cartellet blau:
GRAN COVA TURÍSTICA.
Totes les formigues
del vell **formiguer**
hi volen ser amigues
per fer el tafaner.
I un dia hi fan cap
- amb vestit turista
i un barret al cap-

a veure la vista.
Amb la boca oberta,
les està esperant
la llengua d'experta
del **rèptil** bergant.
Tot el formiguer
visita la panxa
del gran **mentider**,
que sembla una manxa.
(I la sargantana
tan de soca-rel
ha matat la gana
que ja li ve gana
d'obrir un gran hotel!)

Miquel DescLOT: *Bestiolarí de la Clara*. Baula.

Vocabulari

formiguer: Lloc on viuen les formigues.

rèptil: Animal vertebrat de sang freda i respiració pulmonar.

mentider: Que sol dir mentides.

Després de llegir

1. Llig el poema amb atenció i respon a les preguntes

1. On es troba la sargantana?

2. Quins altres animals menciona el narrador?

3. Quines parts de la sargantana visiten?

2. Podries realitzar un resum del poema?

Reflexiona

1. Amb els mateixos personatges, crea un nou poema amb altre argument.

Ortografia. La dièresi

1. Encercla les paraules que porten dièresi.

països

veïna

esquena

veí

qüestió

2. Escriu el nom que correspon. No oblidés afegir la dièresi si cal.

paraigues

paisatge

esquelet

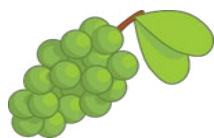
raim

guitarrista

pinguí

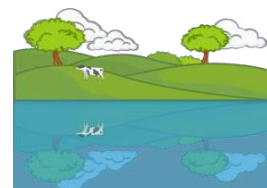

3. Escriu verdader o fals al costat de cada afirmació.

Podem escriure una dièresi damunt de totes les vocals.

A vegades la dièresi indica que dos vocals juntes no fan diftong.

En una mateixa paraula no pot anar una dièresi i un diftong.

En la paraula **freqüent**, la dièresi indica que la **u** de la síl·laba **que** es pronuncia.

4. Escriu una oració amb cada paraula.

següent

oïda

peüc

Vocabulari semàntic. Paraules derivades

1. Escriu almenys dos paraules derivades a partir de les paraules primitives següents:

forn

sabata

fum

plor

2. Completa les frases següents amb la paraula derivada adequada:

El meu iaio ja és molt major i pateix de (sord)

És millor que tornem a casa, ja comença (fosc)

Li he demanat al sastre si pot (curt)

els pantalons.

3. Subratlla l'arrel de les paraules derivades següents i escriu quina seria la paraula primitiva:

acovardir, covardament, covardia...

carnívor, encarnar, carnisser...

refredar, fredolic, refredador...

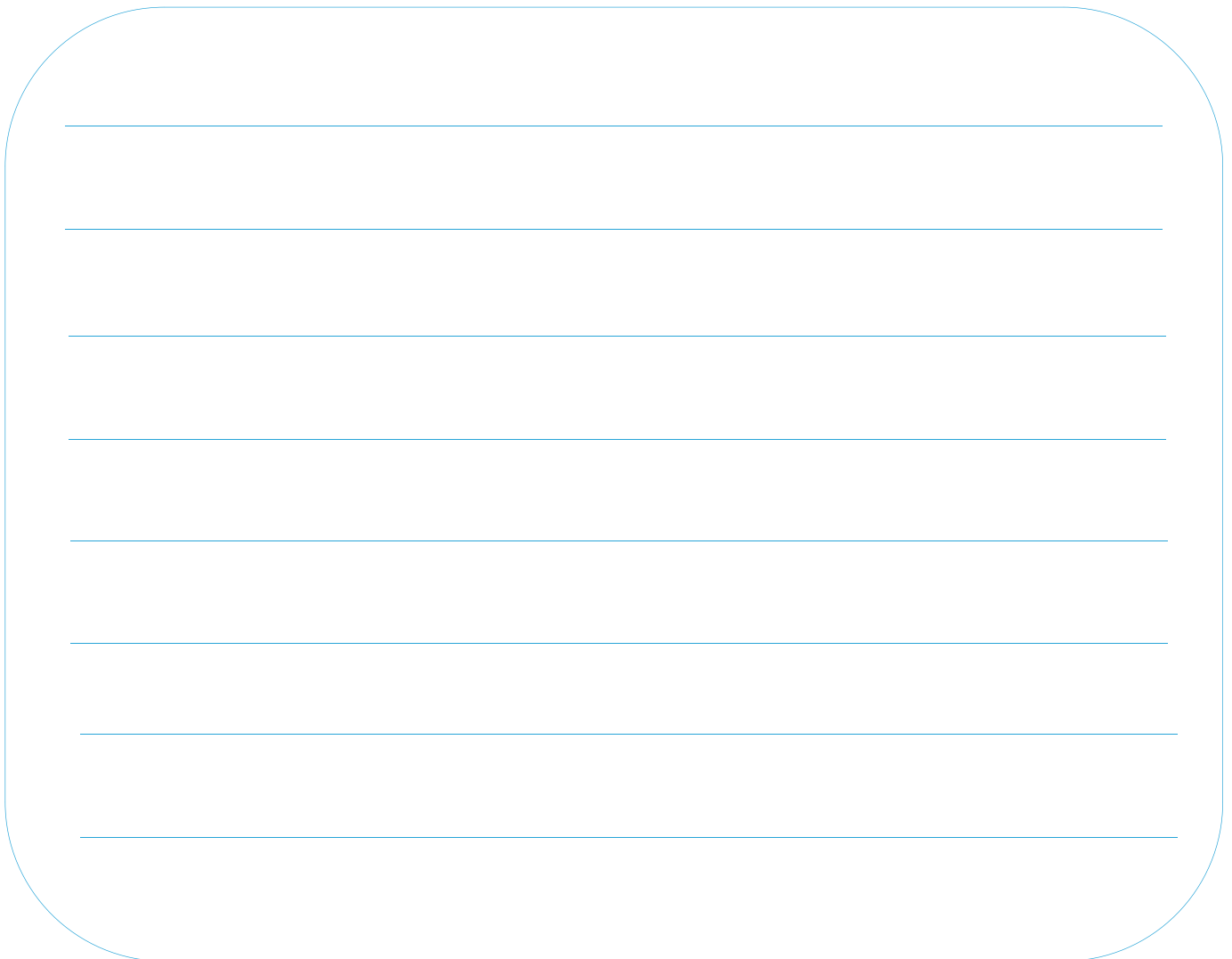

Producció escrita. Descriure persones

Pas a pas.

Describeix un company o una companya. Recorda incloure:

1. Com és la persona físicament: alta, baixa, morena, amb els ulls blaus...
2. Com va vestida: jersei, texans, vestit...
3. Com és el seu caràcter: alegre, divertit, pessimista, queixós...
4. Què li agrada: li encanta cantar, odia el iogurt de plàtan...

Verifica.

1. Has descrit com és físicament?
2. Has descrit com va vestit o vestida?
3. Has explicat alguna cosa del seu caràcter? Has
4. inclòs alguna cosa que li agrada fer?

Comentaris.

Creus que podries millorar la descripció d'alguna manera?

Dibuixa la persona
que has descrit.

Unitat 6. Resum

Família i amics

Adoptar Convertir-se legalment en pares d'un xiquet nascut d'altres pares

Parella Companys units per una relació sentimental

Indefens Que no pot defendre's

Casa Família o grup de persones que conviu en una mateixa vivenda

Pares biològics Pares naturals d'un nounat

Pares adptius Pares que cuiden un xiquet que no és el seu propi fill

Orfenat Lloc a on es cuiden els xiquets orfes

Orfe Un xiquet que ja no té pares

La carta formal

RESUM

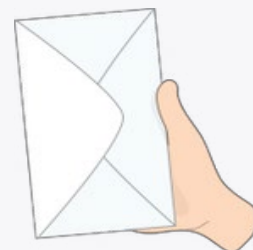
En aquesta carta formal, el grup d'alumnes de les classes de 4t de Primària s'adrecen a la directora del centre per a demanar permís per a organitzar una festa de final de curs. En la carta donen detalls del que volen fer en la festa.

PARAULES DIFÍCILS

Aprofitar, delegat/ada, en representació de, lot, multiusos, sàndwix

ESTRATÈGIES

- Per a ajudar els alumnes a comprendre la lectura, la treballarem activament dividint-la en fragments de dos pantalles cada un.

Camps semàntics

1. Decidim la categoria gramatical de la paraula o paraules: substantiu, verb, adjectiu, adverbi...

gos → substantiu

2. Busquem altres paraules de la mateixa categoria gramatical, relacionades amb el mateix tema: **animals**

gos, gat, tortuga..

Els possessius

- Mirem si el propietari és **primera persona** (jo, nosaltres), **segona** (tu, vosaltres) o **tercera** (ell, ella, ells, elles).
- Mirem si l'objecte pertany a una persona o **diversos posseïdors**.
- Busquem el substantiu que anirà després del possessiu i escollim un possessiu amb el mateix **gènere** i **nombre**.

Les teues aquarel·les

femení, plural femení, plural

		Singular		Plural	
		Masculi	Femeni	Masculi	Femeni
1 posseïdor	1a persona	(el) meu	(la) meua	(els) meus	(les) meues
	2a persona	(el) teu	(la) teua	(els) teus	(les) teues
	3a persona	(el) seu	(la) seua	(els) seus	(les) seues
Diversos posseïdors	1a persona	(el) nostre	(la) nostra	(els) nostres	(les) nostres
	2a persona	(el) vostre	(la) vostra	(els) vostres	(les) vostres
	3a persona	(el) seu	(la) seua	(els) seus	(les) seues

Els recursos literaris

- La **comparació** consisteix a relacionar un element amb un altre utilitzant així ... com, com, sembla, em recorda...
- La **metàfora** consisteix a substituir algun tret d'una persona, animal o cosa per un altre amb la qual té una relació o semblança.
- La **hipèrbole** consisteix a exagerar untret o un fet per a aconseguir més expressivitat.
- La **personificació** consisteix a atribuir a plantes, animals o coses accions i qualitats pròpies només de les persones.

L'apòstrof

1. Després de l'article **el** o **la**, apostrofem Si la paraula comença amb **vocal**.

l'aigua

2. Després de l'article **el** o **la**, apostrofem si la paraula comença amb **h**.

l'hospital

Escriure un correu

El **correu electrònic** és una **comunicació** escrita que enviem per internet.

1. Tindre una **adreça** de correu per a enviar.
2. Escriure l'adreça de correu electrònic del **receptor**.
3. Escriure l'**assumpte** del missatge.
4. Escriu el missatge: saluda, redacta el text, despedeix-te i firma escrivint el teu nom.

Vocabulari. Família i amics

1. Col·loca cada paraula en la seua oració.

orfenat

família

vida familiar

família d'acollida

parella

viudo

adoptaran

Elsa viu amb els seus pares, la seua germana i el seu gat. Junts formen una

_____.

Sempre fem activitats els caps de setmana en família, tenim una bona

_____.

Manuel és _____ la seua parella va morir fa un any.

Júlia no té família, viu en un _____ amb molts altres xiquets.

L'any que ve Esteve i Ricard _____ una xiqueta.

Carles se n'ha anat a viure amb la seua _____, estan molt enamorats.

A Pau no l'han adoptat definitivament, però de moment viu amb una
_____ que el vol molt.

2. Uneix amb fletxes les paraules amb la seua definició.

Situació de la casa

Són els que conceben un fill de manera natural, i que per tant comparteixen la mateixa genètica.

Orfe

Com és la casa familiar i la convivència dels seus membres.

Pares adoptius

És el que no té pare ni mare.

Pares biològics

Són els que a través d'un procediment legal es fan càrrec d'un fill.

3. Tria dos paraules destacades de l'exercici anterior i forma dos oracions.

Comprensió lectora. Una carta formal

Abans de llegir

1. Quin és la teua festivitat favorita? Per qué?

Burjassot, 3 de maig de 2023

Sra. Maria Puig
Directora del Col·legi Vicent Andrés Estellés
Burjassot (València)

Sra. directora:
Em dirigisc a vosté **en representació de** les classes A i B de 4t de Primària per a demanar-li permís per a organitzar la festa de fi de curs d'enguany, que tindria lloc el dia 23 de juny, a les 16.00 h, en el saló **multiusos** del centre escolar.

A més de celebrar l'arribada de les vacances i despedir el curs, també ens agradaria **aprofitar** la festa per a felicitar el guanyador del concurs de redacció d'enguany, Marc Martí, i fer-li entrega del seu premi (un **lot** de llibres de lectura donat per l'Associació de Llibreries del poble).

L'alumnat de les dos classes s'ha dividit en diversos grups que s'encarregaran de tot el necessari: redacció dels pòsters i de les invitacions, decoració de la sala, elaboració d'una llista musical i la preparació de beguda (aigua, suc i refrescos sense sucre) i menjar (**sàndwixs**, papes i altres coses per a picar). També ens ocuparem de netejar i arreplegar-ho tot quan la festa acabe.

Esperant comptar amb el seu suport, s'acomiada,

Rosa Ballester
Delegada de 4t A

Vocabulari

representació: Acte de representar o actuar en nom d'una persona o entitat.

multiusos: Que pot tindre diversos usos o realitza diverses funcions.

aprofitar: Ser de profit o servir per a alguna cosa.

sàndwits: Aliment que consisteix en verdures, formatge i/o carn, col·locat entre llesques de pa.

Després de llegir

1. Llig la carta amb atenció y ordena els següents paràgrafs:

- ☐ Esperant comptar amb el seu suport, s'acomiada
- ☐ el dia 23 de juny, a les 16.00 h
- ☐ Sra. directora:
- ☐ Burjassot, 3 de maig de 2023
- ☐ Em dirigisc a vosté en representació de les classes A i B de 4t de Primària
- ☐ Rosa Ballester

2. Per a què vol enviar Rosa aquesta carta?

Reflexiona

1. Escriu una carta per al director o directora del col·legi explicant-li alguna eixida complementària que t'agradaria realitzar durant el curs.

Ortografia. L'apòstrof

1. Uneix amb fletxes.

la

l'

finestra
onada
amiga
samarreta
poma
illa
enquesta
activitat

2. Ratlla les caselles que no encaixen amb el nom.

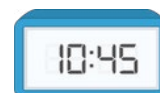
el l' la

mussol

la l' el

hora

d' l' de

aigua

de d' el

amic

el l' la

estora

d' l' la

encisam

Vocabulari semàntic. Camps semàntics

1. Forma grups de quatre paraules per a crear camps semàntics.

joc

planeta

engrundsadora

lluna

estrela

balanci

sol

parxís

Camp semàntic de

Camp semàntic de

3. Escriu paraules per a completar aquests camps semàntics.

mobles

mascotes

compres

casa

Producció escrita. Escriure un correu electrònic

Pas a pas.

1. Disposar d'una adreça de correu electrònic.
2. Escriure l'adreça de correu electrònic del destinatari en el lloc corresponent.
3. Escriure l'assumpte del missatge.
4. Escriure el missatge.

Una il·lustració d'un ordinador portàtil negre que mostra una interfície d'usuari per escriure un correu electrònic. La interfície té tres camps de text etiquetats: 'De:', 'Per a:' i 'Assumpte:'. A la dreta del camp 'Assumpte:' hi ha un botó amb una icona d'enviar i el text 'enviar'. Sota aquests camps hi ha una àrea gran i buida per escriure el cos del missatge.

Verifica.

1. Has inclòs les adreces electròniques?
2. Has sabut escriure l'arrova?
3. Has especificat l'assumpte del correu?
4. En el missatge, has inclòs una salutació i un comiat?

Comentaris.

Creus que podries millorar el correu electrònic d'alguna manera?

Creus que és millor comunicar-te per correu electrònic que per correu postal tradicional? Per què?

Unitat 7. Resum

Diners i compres

Antiguitat	Article antic que sol valdre molts diners
Guanyar-se la vida	Guanyar diners per a viure
Pedra preciosa	Una pedra valuosa i tallada que s'utilitza en adorns de luxe
Compravenda	Activitat de comprar i vendre alguna cosa
Malgastar	Comprar moltes coses alhora sense necessitat
Joieria	Botiga a on comprar joies
Transferència	Quantitat de diners que passa d'un compte bancari a un altre
Centre comercial	Edifici gran a on pots comprar molts articles diferents
Furtar	Robar alguna cosa d'una botiga
Carterista	Lladre que roba coses de bosses i carteres

Un reportatge

RESUM

Llegim un reportatge sobre la iniciativa a Dinamarca per a eliminar els diners en metàl·lic en un futur pròxim.

PARAULES DIFÍCILS

En efectiu, targetes de crèdit, prescindir, cancel·lar, riscos, problemes financers, guanyar terreny.

ESTRATÈGIES

- Recordem que quan no entenen una paraula haurien d'intentar extraure'n el sentit del context.

Fer una exposició

1. **Redacta un esborrany ordenat:** introducció, dades, conclusió, preguntes i dubtes del públic.
2. **Practica l'exposició:** si en sou més d'un, decidiu què diu cada u, i practiqueu. Comproveu que les idees s'entenen bé, parleu a una velocitat correcta i que la duració siga adequada.
3. **Exposa:** parla clar i mira al públic. Intenta aprendre el que diràs de memòria, encara que pots portar un guió, però recorda que no has de llegir, sinó mirar cap al públic.

La essa sorda

1. Escrivim **s** a principi i final de paraula:

sopa nas

2. Escrivim **ss** entre vocals:

bossa

3. Escrivim **c** davant de les vocals **e, i**:

cent cistella

4. Escrivim **ç** a final de paraula i davant de les vocals **a, o, u**:

força braç

Els textos teatrals

Els **textos** teatrals estan escrits per a **ser representats** en un escenari davant d'un públic. Estan escrits en forma de **diàlegs** i cada actor interpreta el que fa o diu el seu personatge.

A vegades, apareix el **narrador**, que **no és un personatge** però **presenta els personatges** i explica parts de la història.

Acotacions: són **indicacions** sobre diferents aspectes de l'obra (gestos, sons) i apareixen **entre parèntesis** i en una **lletra diferent**.

Les paraules polisèmiques

- Les paraules **polisèmiques** són aquelles que tenen dos o més significats diferents.

d'un arbre

Copa

per a beure

- Per a saber a quin significat es refereix hem de fixar-nos en quina situació es diu.

La **planta** ja té fulles.

Determinants numerals i quantitatius

1. Si parlem de **quantitat**, utilitzem un numeral **cardinal**, que és invariable.

1 –un

9 –nou

20 –vint

2. Si parlem d'**orde**, utilitzem un numeral **ordinal**, que concorda en gènere i nombre amb el substantiu.

1r–primer

9é–nové

20é–vinté

3. Els **quantitatius** expressen intensitat o quantitat. No indiquen quantitats exactes, sinó que les **graduen**.
 - **Variables** en gènere i nombre: **molt...**
 - **Variables** en nombre: **bastant**
 - **Invariables:** **massa, menys, gens...**

Un text expositiu

Per a redactar un **text expositiu** hem de tindre en compte que:

1. Informa sobre alguna cosa o explica un tema.
2. Té un títol destacat.
3. Està escrit de forma clara i senzilla.
4. Pot incloure il·lustracions.
5. Algunes vegades acaba amb una opinió.

Vocabulari. Diners i compres

1. Uneix amb fletxes les paraules amb la seua definició.

Malgastar

Activitat de vendre alguna cosa de segona mà.

Transferència

Gastar diners en compres sense necessitat.

Compravenda

Objecte que ja ha sigut usat i es torna a vendre per segona vegada.

Centre comercial

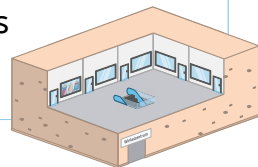
Objecte que té molts anys i sol valdre molts diners.

Segona mà

Diners que s'envien d'un compte bancari a un altre.

Antiguitat

Edifici gran on hi ha diverses botigues.

2. Ratlla la paraula que no pertany al grup i explica per què.

a) joieria – centre comercial – pedra preciosa – botiga

b) compravenda – transferència – guanyar-se la vida – antiguitat

c) carterista – lladre – persona – joieria

3. Encercla els productes o botigues que podries trobar en un centre comercial.

Un museu

Una joieria

Unes sabates

Un camp de futbol

Un cine

Un coixí

Una piscina

Una perruqueria

Un mecànic

Un ànec

4. Utilitza les paraules encerclades per a completar les frases.

Aquest mes he anat a _____ que no coneixia i m'han fet un desastre en el monyo. He hagut d'anar a una altra. Quin balafiament!

Hi ha hagut un robatori en _____ i s'han emportat moltes pedres precioses.

M'agradaria poder vore la pel·lícula en _____ a on accepten targetes de crèdit.

Si em compres _____ per al meu llit nou, et faig la transferència ara mateix.

Vaig buscar en la compravenda a vore si trobava _____ de segona mà de la talla 36.

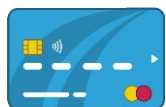
5. Inventa una història curta (5-6 línies) on apareguen almenys tres d'estes paraules:

antiguitat joieria pedra preciosa centre comercial transferència

Comprensió lectora. Un reportaje

Abans de llegir

1. Escriu cóm es diu el sistema de pagament de la imatge.

Adeu als diners en metàl·lic?

Els governants de Dinamarca s'han proposat eliminar completament els diners en efectiu per a l'any 2030. Allí, com a Suècia, la majoria de les botigues i restaurants només accepten els pagaments amb targetes de crèdit i aplicacions mòbils. És molt probable que molts altres països seguisquen el seu exemple.

En l'actualitat, els jòvens de la major part del món s'estan acostumant a prescindir per complet dels diners en metàl·lic i fer front als seus gastos amb una targeta. Els resulta més pràctic. En lloc de portar molts diners en efectiu en la cartera, podem portar una xicoteta targeta que cap en la butxaca.

A més, les targetes de crèdit són acceptades en molts llocs, des de botigues físiques a botigues en línia. Les targetes tenen, a més, altres avantatges. Per exemple, si perdem els diners en efectiu, els hem perdut per a sempre. No obstant això, si perdem una targeta de crèdit, podem cancel·lar-la ràpidament i evitar que algú més l'use. Així no perdem diners.

No obstant això, també hi ha riscos a l'utilitzar targetes de crèdit. Per exemple, si gastem més del que podem pagar, podem acumular deutes i tindre problemes financers. És important ser acurats en la utilització de les targetes de crèdit i pagar les factures a temps.

A pesar d'aquests riscos, les targetes de crèdit semblen estar guanyant terreny enfront dels diners en efectiu. Això de pagar amb diners comença a vore's en alguns llocs com una cosa una mica antiquada, més propi sobretot de la gent major. Això porta a pensar a un bon nombre d'especialistes que els diners en efectiu podrien desaparèixer per complet en el futur i que les targetes de crèdit i altres mètodes de pagament electrònics es convertiran en l'única cosa que usem.

Vocabulari

efectiu: Diners, moneda, billets.

targetes de crèdit: Mitjà de pagament que permet comprar béns o serveis utilitzant diners prestats per una entitat financera, fins a un límit establert.

riscos: Perill incert al que u s'exposa.

Després de llegir

1. Torna a llegir el text y respon a les preguntes següents:

1. Quin tipus de pagament accepten la majoria de restaurants i botigues a Dinamarca i Suècia?

2. Quins avantatges tenen les targetes de crèdit?

3. Quins riscos tenen les targetes de crèdit?

2. Torna a llegir el text amb atenció. Què ocorre si gastem més dels diners que tenim a la tarjeta de crèdit?

Reflexiona

1. A Espanya, creus que seria bona idea pagar només amb targeta o mòbil i deixar d'utilitzar diners en efectiu? Per què?

Vocabulari. La essa sorda

1. Encercla els noms que tenen el so de essa sorda.

Sara

Sergi

Sílvia

Narcís

Isabel

Cassandra

Roser

Zaira

Cecília

2. Encercla la lletra que representa el so de la essa sorda en cada paraula.

sabatilla

cassola

llaç

centpeus

tassa

espantar

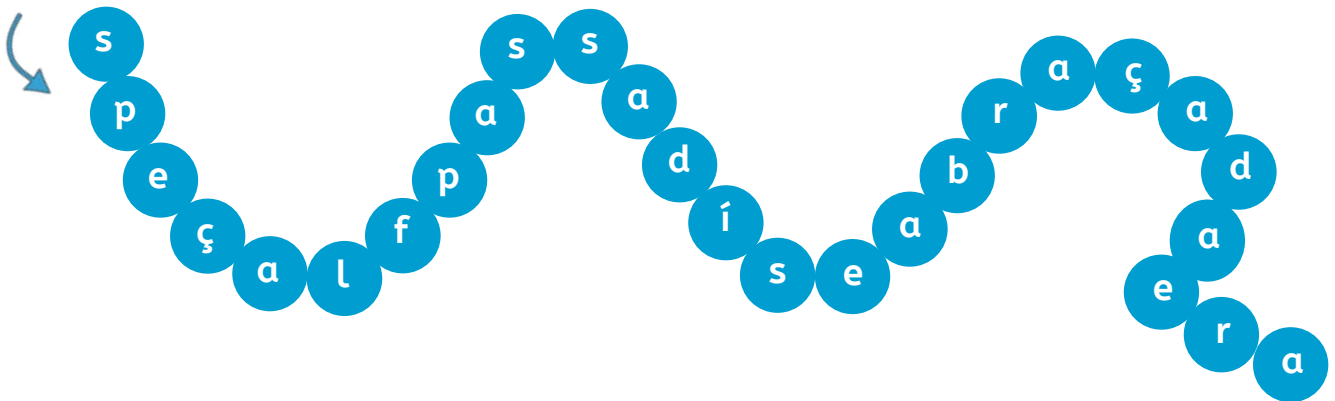

cigonya

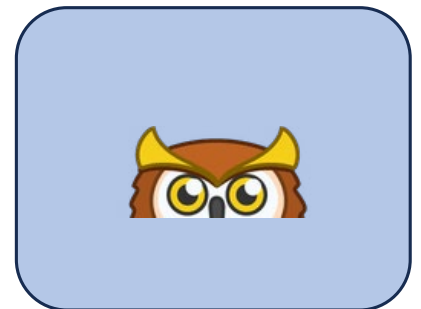
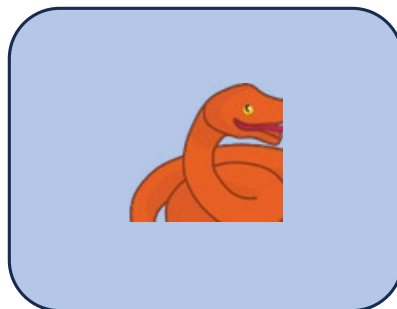
cabàs

3. Segueix la fletxa i troba les paraules amb **essa sorda** en el cuc.

Ara escriu les paraules.

4. Endevina quin és l'animal amagat. Tots contenen el so de **essa sorda** en el seu nom.

5. Exercici 1. Completa amb "s", "ss", "ç", "c" o "x" segons corresponga.

1. pa___ar

2. abra___ar

3. ca___a

4. pe___ar

5. fa___ana

6. do___e

7. pa___eig

8. for___a

9. bra___

10. pla___a

Vocabulari semàntic. Paraules polisèmiques

1. Explica amb les teues paraules els dos significats de la paraula «granota».

2. Tria una d'aquestes paraules polisèmiques i escriu dos oracions amb els diferents significats.

copa / banc / clau / ala

3. Llig les definicions següents i escriu la paraula polisèmica que val per a totes.

1. Part posterior del cos d'alguns animals vertebrats.
2. Floc de cabells lligats que pengen.
3. Filera de persones que espere el torn.

La paraula és

Producció escrita. Un text expositiu

Pas a pas.

1. Informa sobre alguna cosa o explica un tema.

2. Té un títol destacat.

3. Està escrit de forma clara i senzilla.

4. Pot portar il·lustracions.

5. Algunes vegades acaba amb una opinió.

Verifica.

1. Has inclòs un títol?
2. Has escrit de forma clara i senzilla?
3. Has inclòs una il·lustració?
4. Has escrit la teua opinió sobre el tema? Has
5. comès alguna falta d'ortografia?

Comentaris.

Creus que podries millorar el text expositiu d'alguna manera?

Podries exposar el text de forma oral davant de la classe? Et sembla més senzill escriure o parlar? Per què?

Unitat 8. Resum

Menjar i beure

Menjar per emportar

Menjar preparat que es compra per fora de l'establiment.

Motlle

Instrument que dona forma a un pa de pessic o pastís.

Orgànic

Alguna cosa que creix de forma natural i sense substàncies nocives.

Cru

Aliment natural que no ha estat cuinat.

Dieta

Conjunt d'aliments que es consumeixen de manera quotidiana.

Menjar ràpid

Aliments per a consum ràpid i de vegades no gaire saludables.

Fregidora

Electrodomèstic que serveix per fregir aliments.

Crosta

Capa dura i cruixent al voltant dels aliments.

Greixos

Nutrients dels aliments que aprofitem al nostre cos.

Salsa

Composició líquida de substàncies que destaca el sabor del menjar.

Un text periodístic

RESUM

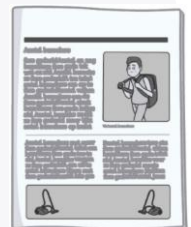
Llegim una notícia un grup d'alumnes que han adoptat un rol actiu en la lluita contra el canvi climàtic.

PARAULES DIFÍCILS

Perifèrica, compostatge, fèrtil, docents, multidisciplinari, punt verd.

ESTRATÈGIES

- Recordem que quan no entenen una paraula haurien d'intentar extreure'n el sentit del context.

Un col·loqui

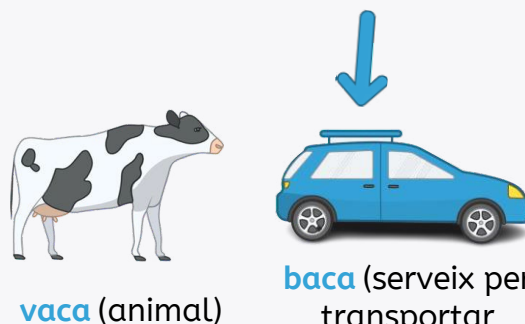
Un **col·loqui** és una conversa entre una o més persones en la qual es parla d'un tema determinat. Cada persona expressa la seva saviesa o experiència sobre el tema que es tractarà.

El **moderador** és la persona que convida els participants a exposar els seus punts de vista i s'encarrega que la conversa segueix un ordre que assegure la participació de tots per igual.

Paraules homòfones

Les **paraules homòfones** es pronuncien igual, però s'escriuen de manera diferent.

vaca (animal)

baca (serveix per transportar equipatge)

La essa sonora

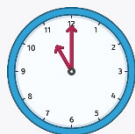
1. Escrivim **z** a principi i de paraula:

zebra

2. Escrivim **z** després de consonants:

onze

3. Escrivim **s** entre dues vocals:

rosa

Els quantitatius

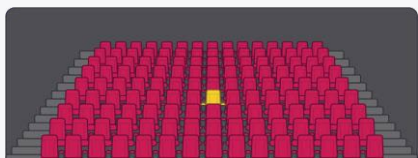
1. Els quantitatius expressen la intensitat o la quantitat d'alguna cosa.
2. Els quantitatius no indiquen quantitats exactes, si no que les graduen.
3. Els quantitatius poden ser:
 - **Variables** en gènere i nombre
 - **Invariables**

Les parts d'una obra de teatre

Els **actes** són les parts principals en les quals es divideix una obra de teatre. Els actes es divideixen en escenes.

Una obra teatral pot tenir **un sol acte o més**.

A les **escenes** actuen els mateixos personatges. Hi ha un **canvi d'escena** quan entra o en surt un personatge de l'escenari.

Unes instruccions

Les **instruccions** són textos orals o escrits que expliquen **com fer alguna cosa** correctament. Alguns **textos amb instruccions** poden ser receptes, manuals o indicacions.

Per escriure un text instructiu:

- Escrivim el títol.
- Indiquem les instruccions pas a pas.
- Utilitzem un llenguatge clar i precís.
- Podem utilitzar il·lustracions.

Vocabulari. Menjar i beguda

1. Completa el text amb les paraules destacades.

vegetarià

dieta

menjar per a emportar-se

orgànica

menjar ràpid

cru

Vam a anar a sopar a un restaurant de menjar _____. Ens va semblar bona idea per a aquells que estaven fent una _____. Tenien diverses opcions de menjar _____ per als que no menjaven carn, i diverses ensalades fetes amb verdura i fruita, quasi tota _____, directament treta de la terra. Algú va demanar una hamburguesa amb creïlles fregides, però el cambrer va dir: «Ho sent, ací no tenim _____». Així que el meu company va decidir anar-se'n a casa i demanar _____.

2. Escriu tres exemples en cada columna.

Conté greixos

Es menja cru

És una salsa

3. Ratlla la paraula que no pertany al grup.

a) cru – orgànic – menjar ràpid – fregidora

b) menjar per emportar – menjar ràpid – dieta – motlle

c) greixos – salsa – crosta – menjar ràpid

4. Busca els objectes que podem trobar en una cuina.

Poden estar d'esquerra a dreta o de dalt a baix.

f	o	f	e	t	e	m
r	m	a	t	l	e	i
e	c	r	u	c	a	c
g	a	n	i	u	o	r
i	p	o	p	l	l	o
d	u	n	a	l	i	o
o	e	o	e	e	e	n
r	x	o	l	r	r	e
a	t	f	l	o	a	s
o	l	l	a	t	a	s

fregidora
motle
microones
paella olla
forn
cullerot

Comprensió lectora. Un editorial periodístic

Abans de llegir

1. Completa.

En el contenidor groc recicle: _____

En el contenidor blau recicle: _____

En el contenidor vert recicle: _____

Agents enfront del canvi climàtic

Una escola de Santiago de Xile va ser premiada pel seu actiu rol a l'hora de respondre als desafiaments climàtics. Tenen una horta orgànica, punts de reciclatge i panells solars que són referents de la seua comunitat.

A l'entrar al pati del Col·legi Colonial de Pirque, una zona perifèrica i campestre de Santiago, la capital de Xile, hi ha un cartell que diu: «Benvinguts a l'horta».

Prompte trobes un forn de fang
i una zona de compostatge,
a on dos xiquets armats amb pales piquen
fulles, els tiren aigua i regiren la terra.
Tenen només 9 i
10 anys, però treballen amb naturalitat
mentre una de les seues professores,
Katherinne Ramírez, els explica
el procés de descomposició de
la matèria que porta
a fer la terra més fèrtil.

Així és com els alumnes del Col·legi Colonial de Pirque passen una de les seues hores de classes. Preparen la terra, la cultiven, la netegen, la mantenen. I és una matèria que comparteixen els 256 alumnes del col·legi, ja siguin preescolars o estudiants a punt d'acabar i anar a la universitat.

Gràcies a aquest tipus d'activitats, el col·legi va ser un dels guanyadors del concurs Guardians del Clima. «Aquest concurs pretén reconèixer i promoure la labor de docents pioners i pioneres davant del canvi climàtic, una crisi que amenaça els drets de la infància», va explicar Youssouf Abdel-Jelil, un dels responsables d'UNICEF per a Amèrica Llatina i el Carib.

Als alumnes del Col·legi Colonial no se'ls ha apujat l'èxit al cap. Continuen fent les seues tasques com si res. «Hi ha molta faena pràctica perquè siga més significatiu per als xicons, perquè amb molta teoria s'avorreixen.

A més, promovem el treball multidisciplinari amb altres assignatures, ja siga matemàtiques, tecnologia, art o filosofia», explica Ramírez, que fa classes de ciències naturals.

Una de les iniciatives més importants del col·legi va consistir a fer un punt verd que dona servici a tota la comunitat. En l'actualitat, una mitjana de 100 veïns els visiten cada setmana per a reciclar i tirar residus.

EL PAÍS, 02/12/2022 (Adaptat)

Vocabulari

perifèrica: Que no forma part del cos central.

compostatge: Procés biològic en què els microorganismes transformen la matèria orgànica en un adob natural d'alta qualitat.

fèrtil: Que té la capacitat de produir en abundància.

multidisciplinari: Que involucra o està format per professionals de diferents àmbits.

Després de llegir

1. Llig el text amb atenció i respon a les preguntes:

- Quin procés es du a terme per fer la terra fèrtil?

a. descomposició

b. valoració

c. separació

- El col·legi ha creat:

a. un jardí

b. una horta

c. una biblioteca

- Al concurs “Guardians del Clima” van quedar:

a. primers

b. últims

c. segons

2. Quina importància té treballar aquesta matèria a l'escola?

Reflexiona

1. Hi ha moltes coses que es poden fer per a protegir el medi ambient. Debatiu sobre alguna iniciativa que es podria fer en el col·legi.

Ortografia. La essa sonora

1. Encercla els noms que tenen el so de essa sonora.

salutació

passar

masia

cosina

tisores

col·lecció

medusa

zona

farmàcia

2. Encercla la lletra que representa el so de la essa sonora en cada paraula.

zebra

rosa

trapezista

11

onze

tesor

desert

3. Completa cada paraula amb la lletra que falta i escriu una frase.

cami__a

pin__ell

col__e

al__ina

4. Tria la paraula amb essa sonora per a completar cada frase.

ase / cérvol

En l'excursió vam vore un _____.

set / catorze

Laia farà _____ anys molt prompte.

trapezistes / pallassos

En aquest espectacle fan un número de _____.

pèsols / cigrons

Hui menjarem _____ per a dinar.

5. Completa la paraula amb la lletra correcta (s o z)

1. ca__a

6. ga__ela

2. ca__ador

7. dot__e

3. ro__a

8. ca__ar

4. mu__eu

9. de__ert

5. pi__arra

10. bra__alet

Vocabulari semàntic. Paraules homòfones

1. Explica amb les teues paraules el significat d'aquestes paraules.

sol

sòl

2. Completa les oracions amb les paraules següents: **cent**, **sent**, **cigne** i **signe**.

Quan arribes a _____, ja pots parar de comptar.

Està sord i no _____ el que dius.

Quan acabes la frase posa el _____ d'interrogació.

Hem vist en el llac un _____ de color negre!

3. Escriu una oració amb «per què» i una altra amb «perquè».

4. Escriu el nom d'aquestes imatges.

Producció escrita. El text instructiu

Pas a pas.

1. Escrivim el títol.
2. Indiquem les instruccions pas a pas.
3. Utilitzem un llenguatge clar i precís.
4. Podem utilitzar il·lustracions.

Verifica.

1. Has escrit un títol?
2. Has indicat les instruccions pas a pas? Has
3. utilitzat un llenguatge clar i precís? Has afegit
4. una il·lustració?
5. Has comés alguna falta d'ortografia?

Comentaris.

Creus que podries millorar el text instructiu d'alguna manera?

Explica les teues instruccions només amb dibuixos, utilitzant el mínim de paraules possibles.

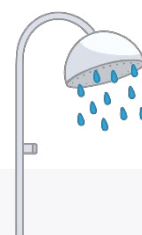
Unitat 9. Resum

Ecologia i medi ambient

Separar	Dividir els residus en els diferents contenidors
Residus químics	Residus amb substàncies químiques perjudicials per als éssers humans o la naturalesa
Calfament global	L'escalfament de la Terra
Fem orgànic	El que es descompon de manera natural per tornar a formar part del cicle de la vida
Biodegradable	Producte fabricat amb materials naturals que es descompon sense causar residus
Contaminació ambiental	Presència de components nocius en el medi ambient
Respectuós amb el medi ambient	Bo per a l'entorn de vida persones, animals o plantes
Abocament	Emissió de contaminants a les aigües
Escapaments	Contaminants que s'alliberen a través del tub d'escapament dels vehicles
Emissions	Substàncies nocives que surten d'alguna cosa

Una opinió

RESUM

S'organitza una reunió a l'Ajuntament sobre la sequera. Marc, representant dels ecologistes, proposa restringir l'aigua per al camp de golf. Pere, propietari del camp, no hi està d'acord. Tots dos presenten la seva opinió en un debat.

PARAULES DIFÍCILS

sequera, limitar, sector, restriccions, estar de braços plegats

ESTRATÈGIES

- Treballem l'activitat amb els alumnes. Podem proposar un debat a classe sobre la sequera o sobre algun altre tema relacionat amb el medi ambient.

L'entrevista

Si eres **l'entrevistador**...

1. Investiga sobre la persona a la qual entrevistaràs.
2. Prepara les preguntes amb antelació.
3. Pregunta amb claredat i mirant als ulls.
4. Escolta les respostes. A vegades podràs fer preguntes noves gràcies a respostes interessants.

Si eres **l'entrevistat**...

1. Investiga quin tipus d'entrevista serà.
2. Pensa en quines coses vols contar i quines no.
3. Respon educadament i mirant als ulls.

Paraules amb *x*, *ix* *tx* o *ig*

1. Si la paraula sona com **xarxa**:
 - escrivim **x** a principi de paraula: **xoc**;
 - després de consonant: **panxa**;
 - després de **i/u** en els diftongs: **xiuxiueig**.
 - escrivim **ix** entre dues vocals i a final de paraula: **reixa**, **calaix**.
2. Si la paraula sona com **taxi**:
 - escrivim sempre **x**: **examen**.
3. Si la paraula sona com **raig**:
 - escrivim **tx** entre dues vocals i a final de paraula: **fitxa**, **empatx**.
 - escrivim **ig** a final de paraula: **faig**.

Tipus de rima

Un **poema** està format per diferents línies que anomenem **versos**.

Els poemes tenen **rima**, que és la repetició de sons en les paraules finals dels versos.

Rima **assonant**: només coincideixen les vocals a partir de l'última vocal tònica.

pir**ata** / cas**a**

Rima **consonant**: coincideixen tots els sons.

pir**ata** / corb**ata**

Paraules compostes

Les **paraules compostes** es formen utilitzant **dos o més paraules** diferents que hi aporten el seu significat.

passar + temps = passatemps

De vegades, la paraula que va primer perd l'última lletra, especialment la **r** en verbs.

passatemps (i no passartemps)

De vegades, la segona paraula pot estar en plural.

busca-raons (i no busca-raó)

Els adverbis

Els **adverbis** ens donen més informació sobre el verb i les seues circumstàncies (on es produeix l'acció, quan...).

Són **invariables**: no tenen gènere ni nombre:

- Si diu **on** és o on passa alguna cosa, és un adverbi de **lloc**: El museu és **a prop**.
- Si diu **quan** és o passa alguna cosa, és un adverbi per **temps**: **Ahí** va ploure.
- Si diu **com** passa o és alguna cosa, és un adverbi de **mode**: Parla **a poc a poc**.

Un formulari

Un **formulari** és un document físic o digital en el qual aportem dades reals i verídiques per fer un tràmit.

Per completar un formulari hem de:

1. Llegir-lo amb calma i atenció.
2. No compartir informació personal, excepte quan calgui.
3. Introduir dades reals.
4. Escriure amb lletra clara.

Vocabulari. Ecologia i medi ambient

1. Subratlla les paraules que tinguen a vore amb l'ecologia i el medi ambient.

Fa poc, vam fer una excursió amb el col·legi a una platja salvatge. Quan vam arribar, hi havia una xica que treballava en una coneguda ONG i que ens va explicar el perill de la contaminació en les platges. Ens va parlar dels abocaments que fan alguns barcos, el fem no biodegradable que deixa molta gent en l'arena o els residus químics que moltes vegades van a parar a la mar. Tot això, a més de fer mal a espècies animals i vegetals, també provoca que s'accelere el calfament global.

2. Respon les preguntes relacionades amb el text.

- Què deixa molta gent en l'arena de les platges?

- A més de fer mal a les espècies, què més provoca la contaminació en les platges?

- Què faries tu perquè les platges estigueren més netes?

3. Llig cada definició i escriu la paraula correcta.

a) És l'augment de la temperatura de la Terra.

b) Són els gasos que ixen del tub d'un vehicle.

c) Material que es descompon de manera natural.

d) Acció de dividir els residus en contenidors diferents.

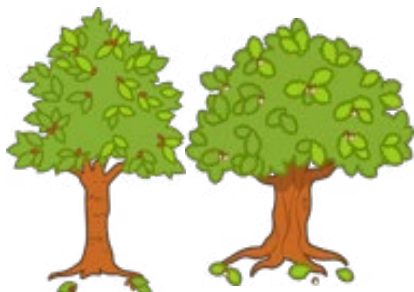
e) Actuar cuidant la natura.

4. Col·loca cada paraula en l'oració corresponent.

biodiversitat

desforestació

reciclatge

agricultura
ecològica

fem
orgànic

Gràcies a l'_____ podem menjar aliments amb menys productes químics.

El _____ permet que materials com el paper, el cartó o el plàstic tinguen una segona vida i puguen ser reutilitzats.

La _____ és el conjunt d' éssers vius que existeixen en el planeta i les relacions que mantenen entre si i amb el medi.

A causa de la _____, els boscos tenen cada vegada menys arbres.

El _____ és el que conté restes d'aliments, restes vegetals i restes animals.

5. Sabries explicar amb les teues paraules la diferència entre fugues i emissions?

Comprensió lectora. Una opinió

Abans de llegir

1. Encercla les paraules relacionades amb la sequera.

cable

pluja

paseig

riu

gos

font

El problema de la sequera

Dijous passat hi hagué una reunió en l'Ajuntament sobre el problema de la sequera. Es va proposar restringir l'aigua per a regar el camp de golf.

Marc, el representant de la principal organització ecologista del poble, i Pere, propietari de l'únic camp de golf de la localitat, van presentar arguments a favor i en contra.

Marc: La sequera és un problema molt greu que afecta molts llocs en tot el món, inclòs el nostre país.

Pere: Entenc que la sequera és un problema seriós, però també he de pensar en el meu negoci. El camp de golf és la meua font d'ingressos i necessitem aigua per a mantindre la gespa en bones condicions.

Marc: Sí, clar, però la conservació de l'aigua és un tema que ens afecta a tots. Hi ha moltes maneres de reduir l'ús de l'aigua sense haver de tancar el teu negoci. Per exemple, pots utilitzar tecnologies que t'ajuden a regar a la nit, perquè l'aigua no s'evapore, o animar els clients a gastar menys aigua.

Pere: Comprenc el teu punt de vista, Marc, però no és just que hàgem de limitar l'aigua només nosaltres, mentre que altres sectors, com l'agricultura, no ho fan.

Marc: Cada un de nosaltres ha de col·laborar per a reduir l'ús de l'aigua. L'agricultura és important per a la producció d'aliments, que necessitem per a sobreviure. A més, tens l'oportunitat de ser un model a seguir i promoure la conservació de l'aigua en la teua comunitat.

Pere: Jo crec que hauríem de concentrar-nos a inventar tecnologies que servisquen per a conservar l'aigua i no imposar restriccions als negocis.

Marc: D'acord, però mentrestant cal fer alguna cosa. No podem estar de braços plegats. La sequera és un problema urgent i hem d'actuar ara.

Al final, encara que no van arribar a un acord, els dos van acceptar reduir, en la mesura que fora possible, el seu consum d'aigua, tal com proposava l'Ajuntament.

Vocabulari

sequera: Falta prolongada de pluges.

reduir: Disminuir, fer més xicotet, minvar, amancar.

model: Exemplar per a copiar-lo o reduir-lo.

Després de llegir

1. Llig les opinions de Marc i Pere sobre la sequera, completa les taules:

ARGUMENTS SOBRE LA RESTRICCIÓ DE L'AIGUA ALS NEGOCIS

Coses bones	Coses roïnes

2. Quina solució proposa Marc per a reduir l'ús de l'aigua al camp de golf sense haver de tancar el negoci?

Reflexiona

1. Creus que tots hauríem de reduir el consum d'aigua encara que no hi haja sequera? Per què?

Ortografia. Paraules amb x, ix, txi ig

1. Encercla les paraules que tenen el so de **xiquet**.

rodanxa

excursió

guix

Xef

xancla

xarxa

peix

taxi

expert

planxar

xifra

caixa

2. Completa les frases amb la paraula que corresponga.

caixa

panxa

aixella

xurros

parxís

xocolate

- Per a jugar al _____ necessitem quatre fitxes per a cada jugador, un tauler i un dau.
- No menjaré més gelat, que no vullc tindre mal de _____.
- En casa dels iaïos hem trobat una _____ plena de fotos.
- Els diumenges d'hivern ens agrada prendre _____ amb _____ per a esmorzar.
- La doctora li va receptar una pomada per a l' _____ i ja no li cou.

3. En cada grup, encercla la paraula que no pertany i explica per què.

- a) separar – biodegradable – respectuós amb el medi ambient – cotxe
- b) escapaments – emissions – abocament – arbre
- c) calfament global – contaminació ambiental – residus químics – entrepà
- d) fem orgànic – biodegradable – pell de plàtan – plàstic

4. Encercla les paraules que tenen el so de **txa**.

passeig

xiular

taxi

reixa

caputxa

empatx

fletxa

xutar

xampú

despatx

maduixa

lleig

5. Completa el nom de cada dibuix. Fixa't bé si has d'escriure'l amb **tx** o **ig**.

E S

M E

P I E

Vocabulari semàntic. Formem paraules compostes

1. Observa les imatges i les paraules.

tallar

pèl

plats

gespa

cent

llavar

peus

roig

Ara forma quatre paraules compostes.

Escriu un breu text que incloga dos de les paraules compostes que acabes de formar.

Producció escrita. El formulari

Pas a pas.

1. Hem de llegir-ho tot amb calma i deteniment per a no equivocar-nos.
2. La informació personal és nostra i no hem de compartir-la excepte quan siga necessari, que serà controlada per un adult.
3. Hem d'introduir les dades reals.
4. Hem d'escriure amb lletra clara.

FORMULARI PER AL CARNET DE BIBLIOTECA			
NOM:		COGNOMS:	
ADREÇA:			
TELÈFON DE CONTACTE:			
TIPUS DE LLIBRES PREFERITS (marcar amb una x):			
NOVEL·LES	☐	POESIA	☐
BIOGRAFIES	☐	CUINA	☐
TEATRE	☐	PINTURA	☐
CINE	☐	MÚSICA	☐
		TECNOLOGIA	☐
HISTÒRIA	☐	VIATGES	☐
		ENCICLOPÈDIES	☐
ACCEPTA LES CONDICIONS D'ÚS DE LA BIBLIOTECA (marcar amb una x)			SÍ ☐ NO ☐
LLOC I DATA:			
FIRMA			

Verifica.

1. Has llegit amb calma i atenció?

2. Has mantingut la informació personal en secret? 3. Has posat dades reals?

3. Has escrit amb lletra clara?

Comentaris.

Quina ha sigut la part més difícil de fer un formulari?

Hi ha dades que t'hauria agradat afegir i no ho has fet? Quines?

Unitat 10. Resum

Mitjans de comunicació

Adaptació Passar d'un mitjà a un altre, com d'un llibre a una pel·lícula.

Pel·lícula d'acció Pel·lícula emocionant en la qual passen moltes coses.

Suspens Pel·lícula o història sobre la solució d'un delictes.

Documental Pel·lícula amb informació sobre alguna cosa que va passar o que existeix.

Estrella Interpretar la persona més important en una obra o pel·lícula.

En directe Alguna cosa que veus o sents en el moment en què realment està passant.

Personatge Persona d'una pel·lícula o un llibre.

Ciència-ficció Històries o pel·lícules sobre un futur inventat.

Telenovel·la Una sèrie sobre un grup de persones que s'emet tots els dies.

Comèdia Obra o pel·lícula concebuda per fer riure l'audiència.

Una notícia

RESUM

Llegim una notícia sobre una reportera de Múrcia que cau a l'aigua en ple directe. Natzaret Navarro, del programa «Murcia Conecta», acaba el seu reportatge sobre esports aquàtics quan cau d'una moto d'aigua al Mar Menor.

PARAULES DIFÍCILS

Dansa regional, esport aquàtic, reportatge, reporter, retransmissió.

ESTRATÈGIES

- Recordem als alumnes els coneixements previs sobre la notícia.
- Preguntem als alumnes per les dificultats que poden haver tingut abans de donar pas a la pràctica individual.

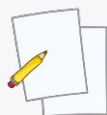
Frases fetes i refranys

Les **frases fetes** tenen un significat figurat i serveixen per fer el llenguatge més expressiu.

Posa't les piles, que fem tard!

Els **refranys** solen tenir dues parts unides per recursos literaris com metàfores i rimes. Serveixen per donar consells o ensenyar alguna cosa.

A la taula i al llit, al primer crit.

Pi b a final de paraula

1. Si la darrera síl·laba de la paraula és tònica, escrivim **p**.

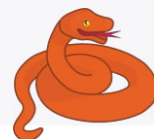
cap

2. Si és una síl·laba àtona o va després d'una consonant, busquem una paraula de la mateixa família.

verb/verbal serp/serpentejar

3. Pensem si és una de les excepcions més habituals.

tub, adob, cub, club...

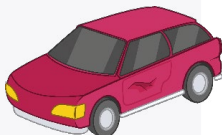
Les conjuncions

1. Quan volem expressar com es relacionen dos elements, fem servir una **conjunció**.

2. Les conjuncions **i** i **ni** són copulatives. Serveixen per unir o agrupar elements.

3. La conjunció **o** és disjuntiva. Serveix per donar diferents opcions.

El cotxe no és verd **ni** negre.

Les preposicions

Les preposicions **relacionen** dues o més paraules.

- Indiquen lloc, hora, destinació, causa, etc.
- Són invariables: no tenen gènere ni nombre.

Algunes **preposicions** són: a, amb, de, en, per, per a abans, contra, dalt, damunt, darrere, davall, davant, després, dins, durant, enmig, entremig, entre, fora, malgrat, segons, sense, sobre, sota, cap a, com a, des de, fins a.

Textos en vers i prosa

Els textos literaris poden ser escrits en **vers** o en **prosa**. La **prosa** és la forma habitual d'escriure (contes, novel·les, redaccions...).

- S'esciu ocupant tota la línia, en paràgrafs.
- No té un ritme especial.

El **vers** és com escrivim la poesia.

- Cada frase ocupa una línia separada, que s'anomenen versos.
- Les paraules rimen creant ritme i musicalitat.

La notícia

La **notícia** és un text que tracta sobre un fet o un succés rellevant.

1. **Cos**: tota la informació sobre què, on, com, etc.

2. **Entradeta**: resum de la notícia. Va abans del cos.

3. **Titular**: frase curta amb les dades més rellevants. Va abans de l'entrada.

4. Si és possible, incloem una **imatge** i, si cal explicar-la, escrivim un **peu de foto**.

Vocabulari. Mitjans de comunicació

1. Completa el text amb les paraules destacades.

xarxa social

telenovel·la

en directe

estrela

periòdic

anunci

Els mitjans de comunicació ens ajuden a saber què passa al món. Cada matí, molta gent llig el _____ per a conèixer les notícies. Altres persones preferixen mirar una _____ o un programa _____ a la televisió.

També és habitual compartir informació en una _____, però sempre hem de comprovar si és certa. De vegades, una _____ de la música o del cinema apareix en un _____ d'un producte.

2. Has vist alguna vegada un anunci publicitari que t'enfadara? Conta com era.

3. Com descriuries aquests gèneres de pel·lícula?

Suspens

Drama

Comèdia

Documental

4. Llig les situacions i escriu al costat la paraula del vocabulari que correspon.

- a) Una sèrie en què cada dia hi ha discussions, amors i secrets entre diverses famílies. → _____
- b) Un actor molt conegut fa el paper principal d'una pel·lícula. → _____
- c) Estàs veient per televisió un partit que està passant ara mateix. → _____
- d) Una història sobre viatges en el temps i robots del futur. → _____
- e) Una pel·lícula basada en un llibre famós. → _____
- f) Una història que fa riure molt el públic. → _____

5. Explica quin mitjà de comunicació utilitzes més i per què.

Comprensió lectora. Una notícia

Abans de llegir

1. Escriu què significa l'expressió «en directe».

Una reportera de Múrcia cau a l'aigua en ple directe

La periodista del **programa** «Murcia Conecta» acaba el seu reportatge amb un escabussó al caure d'una moto d'aigua.

Els programes de televisió troben en l'estiu el moment més adequat per a animar els seus reporters a contar històries molt curioses. Des de visitar les festes dels pobles o sumar-se a una guerra de tomaques fins a untar-se de fang, aprendre balls regionals o anar de festivals.

També són un clàssic els reportatges aquàtics en llocs d'estiueig, als quals acudeix molta gent aprofitant les altes temperatures. Així, la periodista de «Murcia Conecta», Natzaret Navarro, es va desplaçar al Mar Menor per a realitzar un reportatge sobre esports aquàtics.

A l'acabar la seua **retransmissió**, quan la reportera va voler demostrar que era molt divertit anar en moto d'aigua, va passar una cosa inesperada. Natzaret Navarro es va posar dret sobre la moto per a despedir-se amb la mà de la presentadora María Pina. En aquest moment, el conductor de la moto va accelerar i la periodista va caure a l'aigua.

En el plató, la presentadora no va poder contindre's i va començar a riure. Per sort, la reportera no es va fer mal, i tot va quedar en una divertida anècdota.

<https://www.lasprovincias.es/culturas/tv/reportera-murcia-cae-agua-20180803195319-nt.html> (adaptat)

Vocabulari

programa: Emissió de ràdio o televisió sobre un tema concret o divers.

regionals: Relatiu a la regió o propi d'ella.

retransmissió: Acte i efecte de retransmetre.

plató: Escenari preparat per a filmar pel·lícules o fer programes de televisió.

Després de llegir

1. Què ocorre en els programes de televisió a l'estiu?

2. Marca les oracions que són certes.

☐ La periodista pertany al programa «Madrid Conecta».	☐ La periodista anava en bicicleta i va caure a l'aigua.
☐ Els reportatges de muntanya són un clàssic a l'estiu.	☐ Al plató, la periodista va començar a plorar.
☐ Natzaret Navarro es va desplaçar al Mar Menor.	☐ La reportera no es va fer mal.

Reflexiona

1. Pensa en una anècdota que t'haja passat a l'estiu i redacta-la.

Vocabulari semàntic. Refranys

1. Completa aquests refranys.

Cor què vols, _____

Val més pardal en mà _____

Al mal temps _____

2. Uneix amb una fletxa l'inici del refrany amb la seua segona part.

En boca tancada

s'ompli la pica.

De mica en mica

que força.

Més val traça

al primer crit.

A la taula i al llit

no entren mosques.

3. Explica amb les teues paraules el significat d'aquest refrany: «Ovella que bala, perd mos».

Vocabulari semàntic. Expressions i frases fetes

1. Podries completar aquestes frases fetes? El dibuix et dona la pista.

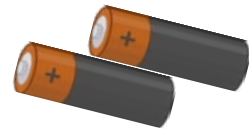
Em falta donar l'última _____.

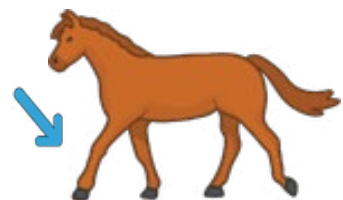
Costa un _____ de la cara.

Au, posa't les _____!

Has ficat la _____ amb el que has dit.

2. Uneix les parelles per a formar frases fetes i escriu-les baix.

Mossegar-se

una cabra.

Estar com

dies que llonganisses.

Haver-hi més

com unes pasqües.

Estar content

la llengua.

3. Uneix les frases fetes amb el seu significat.

Pegar una ullada

Donar llibertat a algú

Donar carta blanca

Ser un gandul

Ser més gos que un pont

Mirar ràpidament

Torna-li la trompa al xic

Ser insistent

4. Escriu amb les teues paraules el significat d'aquestes tres expressions.

El que faltava per al duro

Estar que bufa

Hora punta

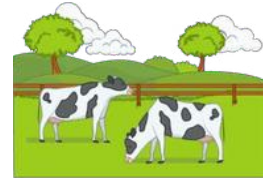
Fer la mà

Ortografia. Les lletres *p* i *b* a final de paraula

1. Completa cada paraula amb la lletra final que li falta. Fixa't en la paraula derivada.

cam

campestre

pol

polpet

ver

verbal

cal

calba

ado

adobar

2. Escriu una frase amb cada parella de paraules.

llop / equip

camp / talp

esparadrap /
xarop

cap / glob

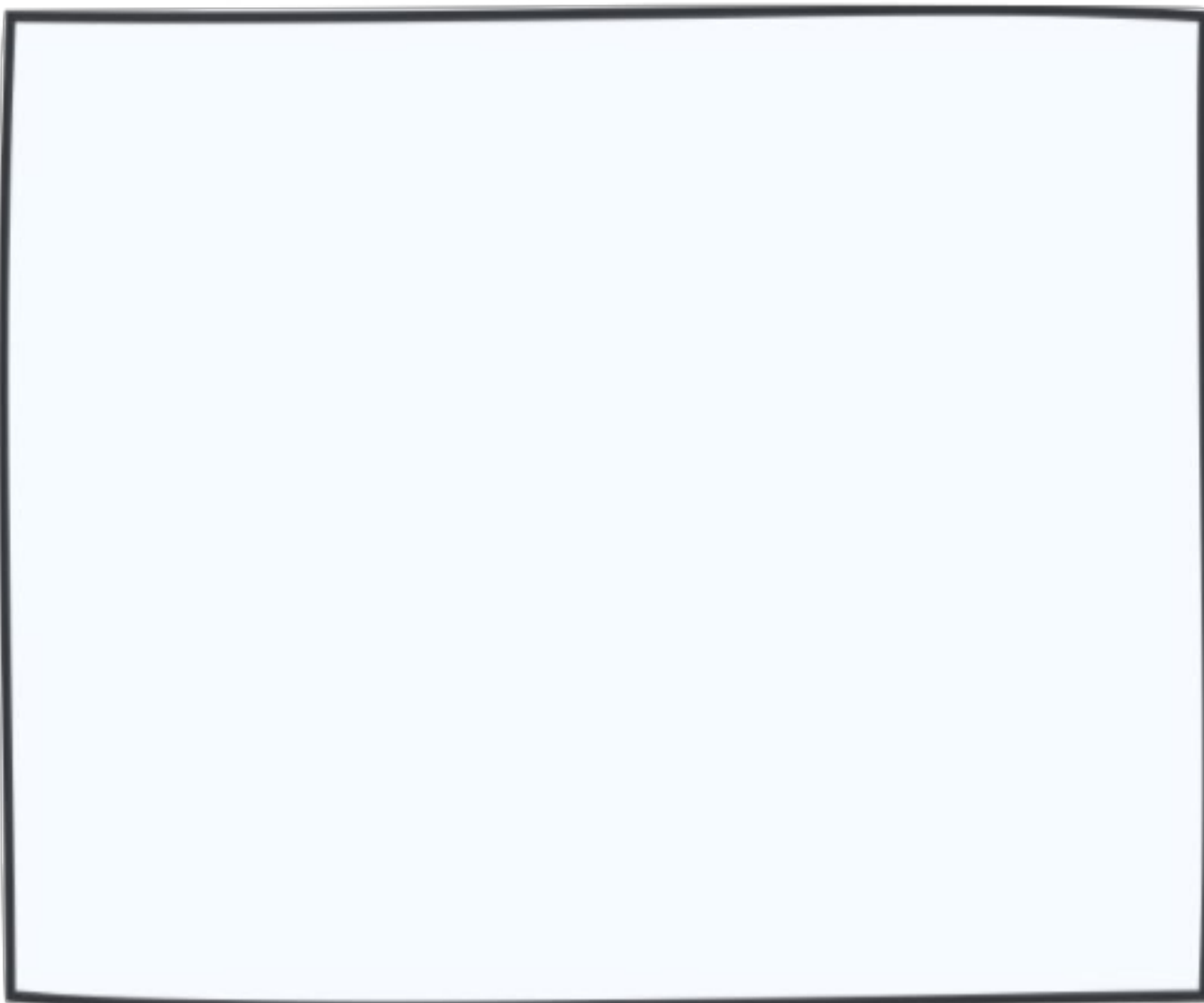
Producció escrita. Escriure una notícia

Pas a pas.

1. Escrivim què ha passat, a qui, a on i tota la informació que tinguem de manera clara i ordenada. Això serà el cos de la notícia.
2. Escrivim un resum amb les dades més importants i el col·loquem abans del cos de la notícia. Això serà l'entradeta.
3. Valorem el més rellevant i cridaner de la història i ho escrivim en una frase curta.
4. Si és possible, incloem una imatge i, si cal explicar-la, escrivim un peu de foto.

Dissenya la pàgina del diari amb la teua notícia: el titular, els textos i la imatge. Pots seguir en la pàgina següent.

DIARI EL MÓN

Verifica.

1. Has escrit què ha passat, a qui i a on?
2. Has escrit de forma clara i ordenada?
3. Has escrit un resum amb les dades més importants?
4. Has escrit una frase breu amb el més important i cridaner?
5. Has incorporate una imatge i un peu de foto?

Unitat 11. Resum

Accions i emocions

admiració Si t'agrada algú o alguna cosa perquè és o fa coses extraordinàries

perseverança Quan compleixes un pla o propòsit, malgrat que et resulte difícil

somiador Algú que sovint pensa en què li agradaria ser o com li agradaria que fossin les coses

estar irritat Estar molest per alguna cosa

eufòric Sentir-se molt feliç

útil Ajudar altres persones

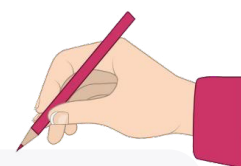
tret Característica d'una persona

relaxat Sentir-te o estar tranquil

vergonya Quan no t'atreveixes a dir o a fer alguna cosa

indignació Enfadar-se pel que algú diu o fa

L'entrada d'un diari

RESUM

El dijous, Greg escriu al diari el que li va passar amb el projecte de ciències el dia anterior. Va acabar el treball molt tard, però la seua mare es va adonar que calia presentar-lo a màquina. No podia més i se'n va anar a dormir. Quan Greg es lleva ben d'hora per passar-lo a net, descobreix que la seua mare ho ha fet per ell a la nit.

PARAULES DIFÍCILS

Projecte, estar satisfet amb un mateix, requisit, teclejar, haver consumit totes les energies, passar necessitat, treure's un pes de sobre.

ESTRATÈGIES

Treballem part del vocabulari de la lectura ajudant els alumnes a desenvolupar eines per comprendre paraules noves.

Els préstecs

Els manlleus o **préstecs** són paraules que prenem d'una altra llengua i les utilitzem en la nostra.

M'agrada jugar a bàsquet.

La paraula **bàsquet** és un manlleu que prové de l'anglès.

T i d a final de paraula

Les lletres **t i d** sonen igual a final de mot.

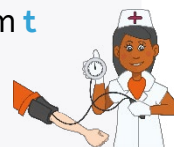
- Darrere de **vocal tònica**: escrivim **t**
salu**t**

Hi ha excepcions, com:

fre**d** Davi**d** su**d**

i les paraules acabades en -etud i itud:

alt**itud** qui**etud**

- Darrere de **vocal àtona** o de **consonant**: escrivim la mateixa lletra que en una altra paraula de la mateixa família.
espor**t** espor**tista**

Les formes no personals del verb

Hi ha tres formes no personals del verb:

GERUNDI

- Expressan una acció en curs: **volar**, **menjar**
- Acaba en **-nt**: **menjant**, **fent**, **vivint**

PARTICIPI

- Com a regla general, les formes de participi acaben en **-t**, **-s**.
enfadat, **pres**, **llegit**

INFINITIU

- Els verbs s'anomenen amb l'infinitiu: **ajudar**, **perdre**, **dormir**
- Els verbs infinitius es classifiquen en conjugacions segons la seva terminació:
 - **1a conjugació**: verbs que acaben en **-ar**.
Començ **ar**, acab **ar**
 - **2a conjugació**: verbs que acaben en **-er** i **-re**.
còrr **er**, viu **re**
 - **3a conjugació**: verbs que acaben en **-ir**.
dorm **ir**, condu **ir**

Les estrofes d'un poema

Per **conèixer els versos** d'un poema, hem de:

- Comptar cada vers.
- Observar el final de cada vers per esbrinar si rima o és un vers lliure.

Per **identificar les estrofes** d'un poema, hem de fixar-nos en:

- Si els grups de versos estan separats per una línia en blanc.
- Si comença amb majúscula.
- Si abans hi ha un punt final.
- Si és la mateixa idea o el mateix tema.

Escriure cançons

Una **cançó** és una **composició**, generalment **en vers**, a la qual **s'afegeix música** per ser **cantada**.

Una cançó té **lletra** i pot **anar acompanyada d'instruments**.

Igual que els poemes, les cançons també s'escriuen en **versos** que formen **estrofes**. Els versos que es **repeteixen** entre estrofa i estrofa formen la **tornada**.

Vocabulari. Emocions i sentiments

1. Escriu cada paraula en la columna corresponent.

	emocions	trets
por		
optimista		
ira		
vergonya		
malfaener		
somnadora		

2. Completa les oracions amb algunes paraules de l'exercici anterior.

Soc una persona molt _____, solc pensar que tot eixirà bé.

Les injustícies m'enfaden molt, em provoquen _____. Solc sentir _____ quan veig una pel·lícula de monstres. El meu germà és una miqueta _____, no li agrada posar-se a estudiar.

3. Quin d'aquests trets representa a cada persona?

generosa	Lluís se sent desesperançat i desmotivat amb el futur. Lluís és: _____
ambiciosa	Jordi se sent alegre i divertit quan es relaciona amb els altres. Jordi és: _____
simpàtic	Maria se sent forta i amb ganes quan vol millorar i superar-se. Maria és: _____
pesimista	Anna se sent tranquil·la i en pau quan comparteix amb els altres. Anna és: _____
introvertida	Isa se sent insegura i li fa vergonya envoltar-se de molta gent. Isa és: _____

Comprensió lectora. Un diari

Abans de llegir

1. Observa aquestes paraules i expressions del text i escriu:

fira de ciències - col·legi - treball - ordinador - despertador - 8.30 - fada

Crec que aquest text parlarà de _____

perquè _____

Dijous

Ahir vaig treballar en el meu **projecte** per a la fira de ciències des que vaig tornar a casa fins a les 11.30 de la nit. No puc presumir que vaja a guanyar un Premi Nobel ni res per l'estil, però estava **satisfet** amb mi mateix, perquè al final l'havia ACABAT.

Crec que la mare també estava molt contenta.

Quan vaig acabar, va consultar els **requisits** del treball que la senyoreta Abbington havia enviat a casa, i posava ben gran en lletres majúscules i negretes que el treball no podia estar escrit A MÀ. La mare va dir que era inútil queixar-se i que havia de començar a **teclejar** el text.

Però a AQUESTES hores ja havia consumit totes les meues **energies**, així que li vaig dir a la mare que me'n anava a dormir per a despertar-me molt matí i acabar el treball.

Vaig posar el despertador a les 6.00, però quan em vaig despertar aquest matí eren ja les 8.30.

Em vaig espantar molt, perquè no recordava haver PARAT l'alarma per a continuar dormint una estona més.

Sabia que em veia en un **compromís**, perquè havia d'anarme'n al col·legi en vint minuts i era IMPOSSIBLE passar el treball a net en aquest temps.

Però, quan vaig baixar l'escala, vaig trobar el text del meu treball damunt de la taula de la cuina, MECANOGRAFIAT de principi a fi. Per un moment vaig creure que havia sigut la fada de les Fires

de Ciències, que havia vingut a la nit per a escampar les seues pólvores màgiques, però aleshores em vaig adonar que havia sigut la mare. Vaig pujar a la seua habitació per a donar-li les gràcies, però estava completament **rendida**.

En el segon període, vaig entregar el treball per a la Fira de Ciències, i vaig sentir que em llevava un GRAN **pes** de damunt. Fins i tot VAIG DISFRUTAR en l'escola durant la resta del dia.

Jeff Kinney: *Diari del Greg 8: Mala sort!* Grup Editorial 62 (adaptat)

Vocabulari

projecte: Planificació d'una acció que es vol realitzar.

satisfet: Content, feliç.

requisits: Condició necessària o exigida per a alguna cosa, com ocupar un càrrec, entrar en un lloc o institució...

teclejar: Pressionar les tecles d'un instrument musical o d'una màquina.

energies: Poder, potencia per a fer o obrar.

compromís: Obligació que es contrau per una promesa o paraula donada.

pes: Força de gravitació que tenen els cossos per tendir cap al centre de la terra.

Després de llegir

1. Unix les columnes per a respondre a les preguntes.

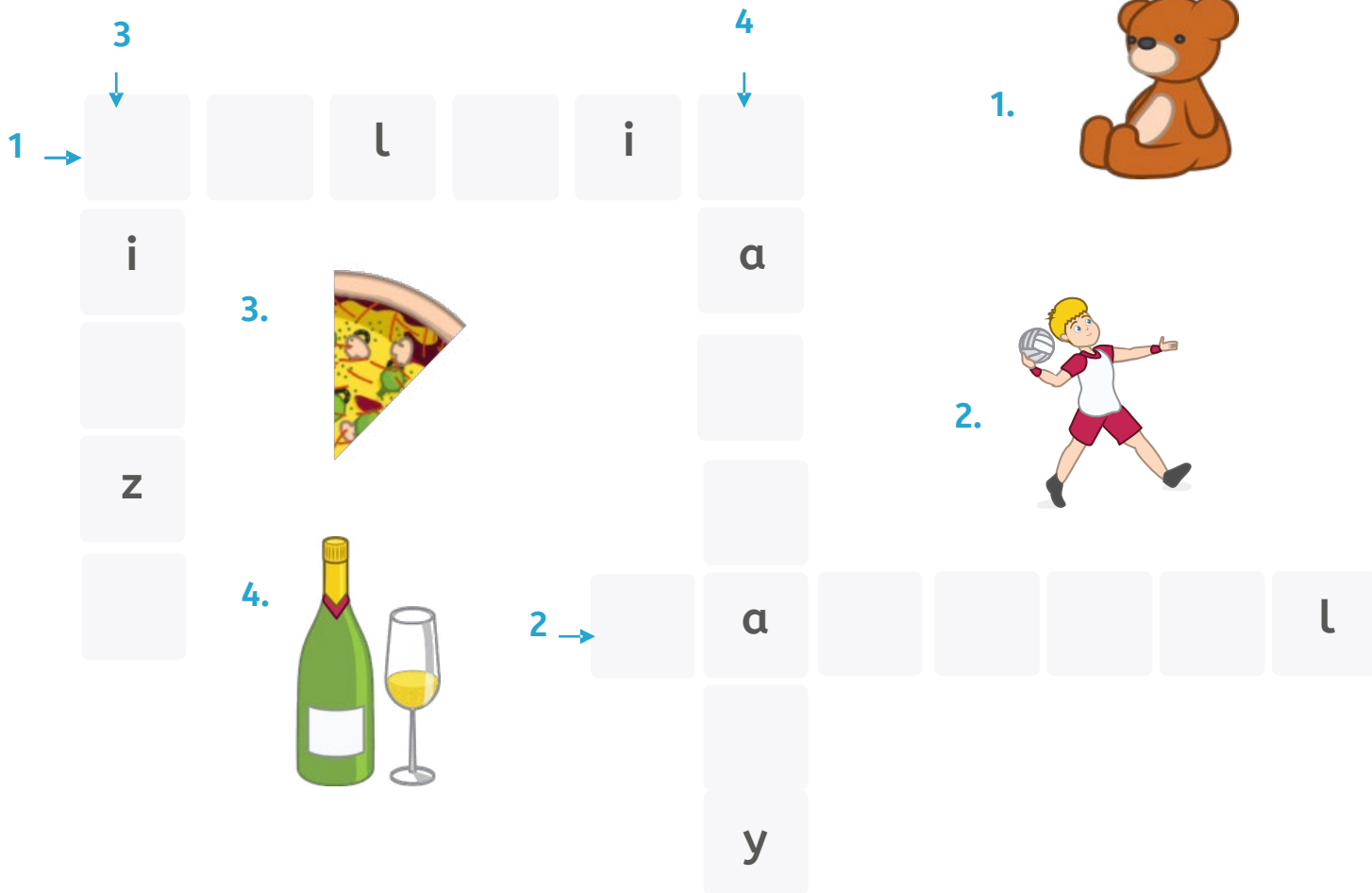
• Per a què és el projecte en el qual està treballant?	• A l'escola
• Qui ha enviat els requisits del treball?	• La fira de ciències
• A quina hora s'ha despertat?	• Un Premi Nobel
• Qui ha fet el treball mecanografiat?	• La seua mare
• Què rep el guanyador de la fira?	• A les 8:30
• On estava el treball preparat?	• La senyoreta
Abbington
• On es va quedar a celebrar-ho?	• A la cuina

Reflexiona

1. Escriure un diari no sols ajuda a expressar-se sinó a guardar records. Pensa en un dia especial i escriu tot el que va succeir. No oblides ficar data!

Vocabulari semàntic. Els préstecs

1. Resol els mots encreuats amb els préstecs adequats.

2. Encercla els préstecs.

espagueti

flor

ioga

croissant

barco

copyright

Ortografia. Les lletres *t* i *d* al final de paraula

1. Completa i escriu les paraules triant com acaben.

-d

-t

salu

espor

ràpi

recor

deser

eda

2. Completa aquest text afegint les lletres *t* i *d* que falten.

- Prop de casa han obert una gelateria. Vols que anem a menjar un gela___ aquesta vesprada?
- En tenen de molts gustos? El meu gus___ preferit és el de vainilla amb trossets de galleta.

- Fàtima és la corredora més ràpida de tota la classe. Ningú corre més ràpi___ que ella!
- Sí! Si quan sortegen els equips per a les olimpíades de l'escola ens toca amb ella, tindrem molta sor___!

Producció escrita. Escriure poemes i cançons

Pas a pas.

1. Triem un tema sobre el qual escriurem.
2. Creem versos sobre el tema fins que formem una estrofa.
3. Entre estrofa i estrofa podem escriure versos que s'aniran repetint: la tornada.
4. Posem un títol a la cançó.

Verifica.

1. Has creat versos?

2. Has format més d'una estrofa? 3.

Has creat una tornada?

4. Has posat un títol a la cançó?

Comentarís.

De quin tema tracta la teua cançó?

Inventa una tornada diferent per a la teua cançó

T'has inspirat en altres cançons que t'agraden? En quines?

Unitat 12. Resum

Festes i entreteniment

aplaudiments	Quan el públic aplaudeix en senyal d'aprovació
esdeveniment	Un acte divertit al qual pot assistir molta gent
festival	Una festa que dura un dia o més, amb música, cine o teatre
banda de música	Conjunt de músics que participen en una festa
desfilada	Grup de persones que marxen en formació
ambient	Animació que hi ha en un lloc
entrada	Bitllet per entrar en algun lloc
oci	Moment en què no has d'anar a escola i no has de treballar
focs artificials	Dispositius que exploten i fan llum en celebracions
divertit	Alguna cosa que entreté i diverteix
atracció	Instal·lació recreativa que es munta en una fira

Un text teatral

RESUM

L'Elisa i l'Alícia són dues germanes que juguen en un jardí. Mentre Alícia es gronxa a la branca d'un arbre, les dues xiquetes juguen amb el significat de la paraula "antípodes". De sobte apareix un conill blanc que fa tard a la seua cita i l'Alícia el vol seguir.

PARAULES DIFÍCILS

Ensopiment, diametralment, pèndol, lassitud

ESTRATÈGIES

Treballem part del vocabulari de la lectura ajudant els alumnes a desenvolupar eines per comprendre paraules noves.

Expressar opinions

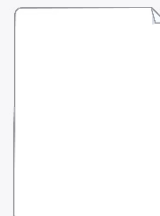
1. Expressa la teua opinió utilitzant alguna d'aquestes expressions:
 - *Crec que...*
 - *Opino que...*
 - *En la meua opinió...*
2. Si algú ha expressat la seua opinió, digues si hi estàs d'acord o no:
 - *No / Estic d'acord amb tu.*
 - *No / Em sembla bé el que dius.*
 - *No / Opino el mateix que tu.*

Els castellanismes

Quan dues llengües estan **en contacte** es poden produir algunes **interferències** entre elles.

Els **castellanismes** són paraules que provenen del castellà i que fem servir de forma incorrecta quan parlem en valencià.

Acertar → *encertar*

C i g a final de paraula

1. Ens fixem en la darrera síl·laba del mot. Si és la síl·laba tònica, escrivim **c**.
amic
2. Si és una síl·laba àtona o va després de consonant, busquem una paraula de la mateixa família.
llarg arc
allargar arcada
3. Pensem si és una de les excepcions més habituals.

fàstic préssec mag zig-zag

El temps verbal

1. Identificar el temps de l'acció: **present**, **passat**, **futur** o **condicional**.
2. Identifiqueu si és un verb **simple** (si el verb és una sola paraula) o un verb **compost** (HAVER + el participi del verb).
3. Identifiquem si el verb pertany a la primera, segona o tercera conjugació i seguim el model corresponent.

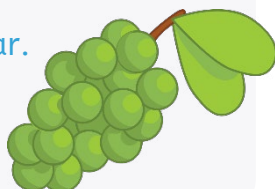
L'al·literació

• **L'al·literació** consisteix a **repetir sons** o **lletres** per fer que un poema soni millor.

• **L'al·literació** s'utilitza en **poesia**, **embarbussaments** i **cançons**.

Vinyes verdes vora el mar,
ara que el vent no remuga,
us feu més verdes i encara
teniu la fulla poruga,
vinyes verdes vora el mar.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

Escriure escenes teatrals

Per escriure una escena teatral:

1. Pensa en els personatges que participaran de l'escena i on tindrà lloc.
2. Escriu la conversa dels personatges en forma de diàleg, començant pel nom del personatge.
3. Escriu entre parèntesis qualsevol indicació que siga important per representar l'obra.
4. Segueix el fil conductor en les escenes següents.

Vocabulari. Festes i entreteniment

1. Uneix cada paraula amb la seua definició.

Esdeveniment

Grup de persones que marxen en formació.

Festival

Instal·lació recreativa que es munta en una fira.

Desfilada

Una festa que dura un o més dies amb música, cine o teatre.

Atracció

Acte divertit al qual pot assistir molta gent.

2. Has assistit alguna vegada a un esdeveniment o a un festival? Conta quin record tens de l' experiència.

3. Crea una invitació perquè els teus amics assistisquen al teu aniversari.
Utilitza al menys quatre de les paraules destacades.

concert

pinyata

decoració

divertit

espectacle de màgia

cine

4. Forma una oració amb les dos paraules que no has triat.

Comprensió lectora. Un text teatral

Abans de llegir

1. Encercla les paraules relacionades amb el teatre.

actor

plantes

escena

ambulatori

teló

moto

Alicia

*Són les primeres hores d'una vesprada resplendent d'estiu. Se senten ací i allà, entre l'arbreda, els refilets dels pardalets i s'hi respira una atmosfera **d'ensopiment**.*

ELISA està assentada a l'ombra d'un arbre i llig un llibre.

ELISA. Els cinc continents són...

ALÍCIA. ... Europa, Àsia, Àfrica, Amèrica... i Oceania.

ELISA. ... I Oceania... Bé... Nosaltres vivim a Europa, també anomenat el Vell Continent, i tot just a l'altra banda de la Terra, en un punt oposat **diametralment** a nosaltres, al revés que nosaltres, a Austràlia i Nova Zelanda, viuen els nostres antípodes.

ALÍCIA. *(Es deixa caure d'una branca de l'arbre que fins ara l'ocultava i queda suspesa enlaire com una rata penada.)* Uuuh! Això vol dir que als antípodes tot és al revés que ací?

ELISA. Com al revés?

ALÍCIA. Sí... Que els antípodes caminen cap per avall...

ELISA. Què?

ALÍCIA. I que, a Austràlia, les flors i els animals parlen... I les coses...

ELISA. No, jo no t'he dit això. Això no és possible, ho saps perfectament.

ALÍCIA. *(Incorporant-se dalt de la branca.)* Quina llàstima! Tan simpàtics que m'estaven començant a caure els nostres antípodes..., i ja s'estan tornant antipàtics...

ELISA. Alícia, per què no recites la taula del nou?...

A vore si l'aprens d'una vegada.

ALÍCIA. No sigues antípoda, Elisa. [...] *(Sospirant i engrunsant-se de costat com un **pèndol**, inicia la cançoneta de la taula de multiplicar amb desgana.)* ... zero; nou per un, nou...

ELISA. *(Amb els ulls tancats i una gran **lassitud**.)* Això és, molt bé, continua.

ALÍCIA. (*Continua engrunsant-se i cantant amb desgana.*) Nou per tres, vint-i-set; nou per quatre, fes-te... el llit; deixa't la roba ben plegada... i apuja't, Alícia, els calçetins; tanca la boca quan menges, mou el raspall, llava't les dents... i nou per deu... Estic farta d'estudiar... No em fa cap falta la taula del nou, ni tampoc saber que Londres és la capital de Roma... (*Apareix un CONILL amb ulleres, vestit amb pantalons, jupetí i amb una corbata de llacet, pel lateral esquerre i travessa l'escenari.*)
D'ara... en avant...
no... faré... res... Elisa...! Elisa!

CONILL. (*Consultant un rellotge.*) Oh, Déu meu, Déu meu, s'ha fet quina hora! Fa temps que hauria d'estar dins i encara estic fora.

ALÍCIA. (*A la seua germana. Incorporant-se dalt de la branca.*) Eh, Elisa, mira, un conill que parla. Deu ser un antipàtic, vullc dir, un antípoda. Elisa! (*Baixa de l'arbre.*) Elisa, desperta't!
[...] Espere'm, senyor conill... A on va?... Vullc anar amb vosté.

LEWIS CARROLL. *Alícia*. Versió de Pasqual Alapont. Ed. Bromera (adaptació)

Vocabulari

ensopiment: Estat de son, cansament o falta d'energia, en què una persona o un ambient sembla apagat o adormit.

diametralment: D'un extrem a l'altre, passant pel centre, o també completament oposat.

pèndol: Objecte que penja d'un punt fix i es mou d'un costat a l'altre de manera regular.

lassitud: Cansament, falta de forces o ganes de fer coses.

Després de llegir

1. Per què Alícia pensa que el conill pot ser un antípoda? Què li crida l'atenció d'ell?

2. Quin recurs literari s'utilitza en el conill?

- ☐ **hipèrbole** perquè és molt exagerat el comportament del conill.
- ☐ **personificació** perquè un animal es comporta com una persona.
- ☐ **metàfora** perquè el conill representa la societat actual.

3. Continua el diàleg d'Alicia en el conill.

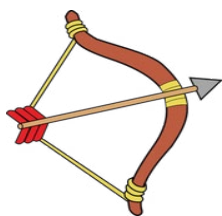
4. Dibuixa com t'imagines a Alicia i al conill.

Reflexiona

1. Alícia diu que està farta d'estudiar. Creus que aprendre pot ser més divertit si usem la imaginació? Feu un debat aportant un exemple.

Ortografia. Les lletres *c* i *g* a final de paraula

1. Completa el nom de cada dibuix amb *c* o *g*. Fixa't en la paraula de la mateixa família.

a r

arquera

d i à l e

dialogar

v i k i n

vinga

r e f r e s

refrescant

2. Encercla amb el mateix color les paraules de la mateixa família.

albercoc

amic

abrigar

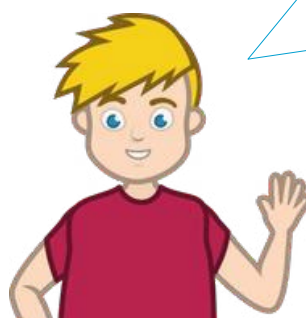
albercoquer

amiga

abric

màgia

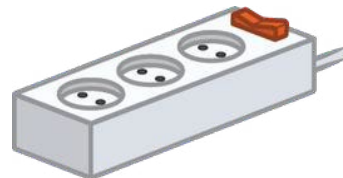
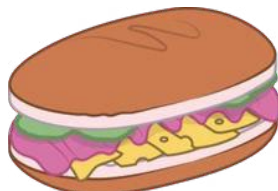
mag

Després de vocal tònica
escrivim *c*, encara que hi
haja *g* en els derivats,
però hi ha excepcions.

Vocabulari semàntic. Els castellanismes

1. Escriu el nom correcte d'aquests objectes.

2. Subratlla els castellanismes de les següents oracions.

Jordi ha celebrat el seu cumpleanys amb tota la família.

Ha pintat tot el tetxo, però no li agrada com ha quedat.

M'encanta l'estribillo d'aquesta cançó, no me'l puc llevar del cap!

3. Observa els següents castellanismes i escriu una oració amb la paraula correcta en valencià.

aguacate

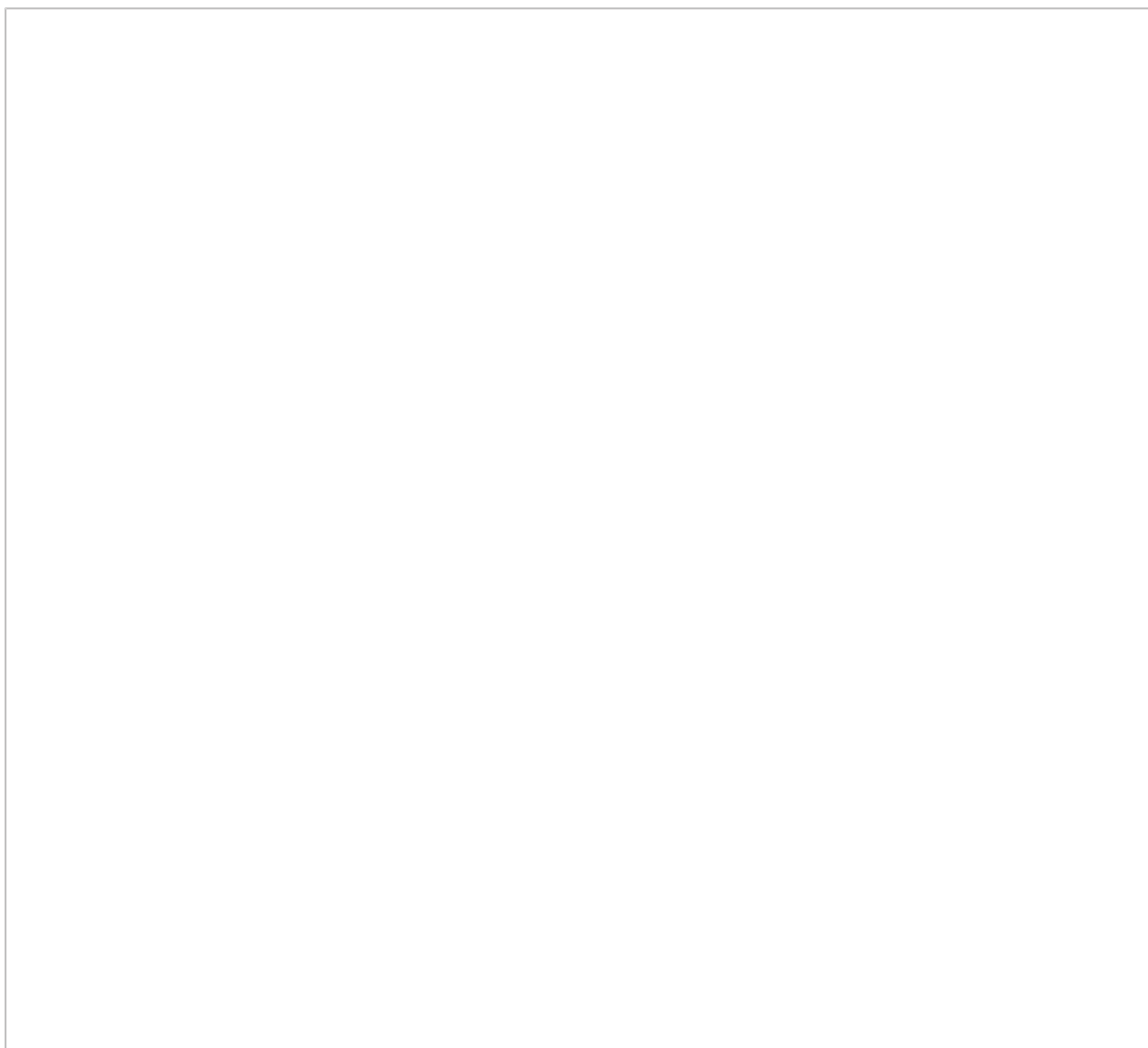
acera

lio

Producció escrita. Escriure escenes de teatre

Pas a pas.

1. Pensa en els personatges que participaran de l'escena i a on tindrà lloc.
2. Escriu la conversa dels personatges en forma de diàleg, començant pel nom del personatge.
3. Entre parèntesis, escriu qualsevol indicació que siga important per a representar l'obra.
4. Fes volar la imaginació i a escriure!

Verifica.

1. Has tingut en compte els personatges que havien d'aparéixer?
2. Has escrit correctament els diàlegs?
3. Has escrit entre parèntesis alguna acotació?

Comentaris.

Quina ha sigut la part més difícil d'escriure una escena de teatre?

Comenta alguna experiència que hages tingut amb el teatre (anar a vore una obra, participar en una representació...).

snappet

Snappet Llengua Valenciana